

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİ ÇOCUKLARININ
DÜZENLİ SPOR YAPMA DURUMLARININ TESPİTİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Ahmet NAMLI

DANIŞMAN

Doç. Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ

BARTIN-2016

KABUL VE ONAY

Ahmet Namlı tarafından hazırlanan “Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenleri Çocuklarının Düzenli Spor Yapma Durumlarının Tespiti” başlıklı bu çalışma, 02.09.2016 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği/oy çokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ .
(Danışman)

Üye : Yrd.Doç.Dr.Recep SOSLU

Üye : Yrd.Doç.Dr.Mert AYDOĞMUŞ

Bu tezin kabulü ..... Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve .... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

(Enstitü Müdürü)

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ danışmanlığında hazırlanmış olduğum “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri Çocuklarının Düzenli Spor Yapma Durumlarının Tespiti” adlı yüksek lisans tezimin bilimsel ve etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

02/09/2016

Abmet NAMLI

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tezimin hazırlanma sürecinde bana her türlü desteği sağlayan değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ' e, Tezime içerik anlamında çok büyük katkıları olan Sayın Yrd. Doç. Dr. Recep SOSLU' ya, Bartın Üniversitesi'nin değerli öğretim üyelerine ve tezime katkılarından dolayı jüri üyelerine sonsuz teşekkür ederim.

Bu uzun ve yorucu süreç içerisinde daima yanımda olarak bugünlere gelmemde büyük katkıları olan aileme ve akademik-manevi desteklerinden dolayı sevgili eşim Sevinç NAMLI 'ya, varlığıyla dünyama renk katan biricik kızım Mila Defne' ye teşekkürü borç bilirim.

BARTIN-2016

Ahmet NAMLI

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri Çocuklarının Düzenli Spor Yapma Durumlarının Tespiti

Ahmet NAMLI

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ

Bartın-2016, Sayfa: IX + 74

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çocuklarının düzenli spor yapma durumlarını tespit etmektir. Araştırmaya 2015-2016 eğitim ve öğretim yılı içerisinde Elazığ, Ankara, Sakarya, Antalya ve Muğla illerinde görev yapan, toplam 106 beden eğitimi ve spor öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki görüşlerinin belirlenmesinde uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen görüş anketi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 veri analiz programında tanımlayıcı istatistik (frekans analizi) ve ki-kare analizinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın sonunda, beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarının çoğunluğunun (%56,6) aktif olarak sporla ilgilendiği tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerini sevmeleri, akademik başarısızlık endişesi taşımaları, daha önce aktif sporcu olmaları çocuklarını spora yönlendirme tutumlarını etkileyen unsurlar olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık aktif spor yaşamlarında karşılaştıkları spor sakatlıkları, maddi durum, üniversiteye girişte yaşanan sıkıntı ve iş yaşamındaki beklentilerin beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki görüşlerini etkilemediği belirlenmiştir. Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin (%80,2) çocuklarının aktif sporcu olmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusunda olumlu görüşlere sahip oldukları, beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarının büyük bir bölümünün aktif olarak spor yaptığı, sosyo-demografik değişkenlerin beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki görüşlerini etkilemediği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi, çocuk, spora katılım

ABSTRACT

Master's Thesis

Determination of Doing Regular Sportstatus of Childiren Of Physical Education And Sport Teachers

Ahmet NAMLI

Bartın University

Institute of Educational Sciences Department Physical Education And Sport Teacher

Thesis Advisor: Assoc.Prof. Şebnem ŞARVAN CENGİZ

Bartın-2016, Pp: IX + 74

The purpose of this study was to find out to what extent the children of physical education and sports teachers exercise on a regular basis. The participants were 106 Physical Education and Sports Teachers who worked in Elazığ, Ankara, Sakarya, Antalya and Muğla provinces during 2015-2016 academic year. In finding out the views of the participant teachers regarding providing guidance to the children into doing sports, the questionnaire developed by the researcher was used. The collected data were analyzed in SPSS 22.0 using descriptive statistics (frequency analysis) and chi-square analysis.

The results of the study showed that majority of the physical education and sports teachers' children (56,6%) were actively doing sports. And the factors that effected teachers' attitudes towards guiding the children to sports were found as the fact that they loved their job, they had academic failure anxiety and they were active sportsmen before. On the other hand, it was found that sports disabilities, financial issues, the problems faced when entering a university and expectations in business life did not have an effect on teachers' views in guiding children to sports. In addition, it was seen that physical education and sports teachers (80,2%) wanted their children to be active sportsmen.

As a result, it can be said that physical education and sports teachers have positive opinions in guiding their children to doing sports and majority of the children were actively doing sports and that the socio-demographic factors did not effect physical education and sports teachers' view' towards guiding the students to doing sports.

Key words: physical education, child, the participation in sports

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
BEYANNAME.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
EKLER LİSTESİ.....	ix
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Alt Problemler	2
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Sayıtlılar	3
1.6. Sınırlılıklar.....	4
1.7. Tanımlar	4
1.8. Kısaltmalar	4
İKİNCİ BÖLÜM: LİTERATÜR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Literatür	5
2.1.1. Beden Eğitimi Kavramı	5
2.1.2. Sporun Tanımı	6
2.1.3. Beden Eğitimi ve Spor Arasındaki Farklar	7
2.1.4. Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları.....	8
2.1.4.1. Fiziksel Faydaları	9
2.1.4.2. Psikolojik Faydaları	10
2.1.4.3. Fizyolojik Faydaları	12
2.1.4.4. Sosyolojik Faydaları.....	13
2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi	16
2.1.5.1. Çocukluk Döneminde Beden Eğitimi Ve Sporun Önemi	16
2.1.5.2. Ergenlik Döneminde Beden Eğitimi Ve Sporun Önemi	20

2.1.5.3.Yetişkinlik Döneminde Beden Eğitimi Ve Sporun Önemi	21
2.1.6. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları	24
2.1.7.Okul Sporları.....	26
2.1.8.Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	29
2.1.9. Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutum	31
2.1.9.1.Spora Yönlendirmede Aile Tutumu	32
2.1.9.2.Çevresel Etmenler	34
2.2.İlgili Araştırmalar	35
2.2.1.Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	35
2.2.2.Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	37
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	40
3.1. Araştırmanın Modeli	40
3.2. Evren Ve Örneklem	40
3.3. Veri Toplama Araçları.....	40
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	40
3.3.2. Spora Yönlendirme Görüş Anketi	41
3.4. Verilerin Toplanması.....	41
3.5. Verilerin Analizi	41
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR	42
4.1.Araştırma Grubunu Oluşturan Beden Eğitimi Öğretmenlerine Ait Tanımlayıcı İstatistikler	42
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	50
5.1. Sonuç	50
5.2. Öneriler.....	57
KAYNAKÇA	58
ÖZGEÇMİŞ.....	75

TABLolar LİSTESİ

Tablo		Sayfa
No		No
1.	Beden eğitimi ve spor arasındaki benzerlik ve farklılıklar.....	8
2.	Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Yüzdelerik Dağılımları	42
3.	Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Daha Önce Milli Sporcu Olma Durumlarına Göre Yüzdelerik Dağılımları	43
4.	Antrenörlük Belgesine Sahip Olan Beden Eğitimi Öğretmenlerin Spor Branşlarına Göre Yüzdelerik Dağılımları	44
5.	Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Spora Başlama Yaşlarına Göre Yüzdelerik Dağılımları.....	44
6.	Beden Eğitimi Öğretmenlerini Spora Yönlendiren Unsurların Yüzdelerik Dağılımları	45
7.	Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Tamamen Sizin Tercihiniz Olsa Yine de Spora Başlar mıydınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtların Yüzdelerik Dağılımları	45
8.	Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Eşlerinin Meslek Dallarına İlişkin Yüzdelerik Dağılımlar.....	45
9.	Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Eşlerinin Spor Lisansına Sahip Olma Durumlarına Göre Yüzdelerik Dağılımları	46
10.	Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Eşlerinin Geçmiş Yıllarda Milli Sporcu Olma Durumlarına Göre Yüzdelerik Dağılımları	46
11.	Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Spor Lisansına Sahip Eşlerinin İlgilendikleri Spor Dallarına İlişkin Yüzdelerik Dağılımlar	46
12.	Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sahip Oldukları Çocuk Sayılarına Göre Yüzdelerik Dağılımları	47
13.	Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Çocuklarını Spora Teşvik Eden Unsurlara İlişkin Yüzdelerik Dağılımlar.....	47
14.	Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Çocuklarını Spora Yönlendirme Konusundaki Görüşlerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	48

EKLER LİSTESİ

EK	Sayfa
No	No
1. Veri Toplama Anketi	72

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Günümüzde özellikle teknolojik gelişmelere bağlı olarak toplumların refah düzeyi artmış ve gelişmiş ülkelerde beden gücüne olan gereksinim azalmıştır. Buna paralel olarak insanların bedensel açıdan hareket etme düzeylerinde anlamlı bir düşüş meydana gelmiştir. İnsanlarda hareketsiz yaşam tarzına bağlı olarak birçok sağlık sorunu ortaya çıkmış, günümüzde insanlarda sıklıkla karşılaşılan birçok sağlık sorununun temelinde hareketsiz yaşam tarzının yattığı belirtilmiştir. Özellikle obezite gibi metabolik hastalıklar toplum içerisinde sıklıkla karşılaşılan sıradan hastalıklar haline gelmiştir. Günümüzde gelişmiş toplumlarda çocukların %15'inin, yetişkin bireylerin ise %30'unun şişman olduğu rapor edilmiştir (Özer, 2006; Bulut, 2013, 205).

İnsan sağlığını olumsuz yönde etkileyen hareketsiz yaşam tarzının en aza indirilmesinde ve insanların sağlık kalitelerinin artırılmasında spora katılımın büyük bir önemi bulunmaktadır. Literatürde yer alan araştırma bulguları değerlendirildiği zaman, spora katılımın fiziksel ve psikolojik sağlığın korunmasında/geliştirilmesinde (Dunn vd., 2005, 1; Hassmen vd., 2000, 17; Sritara vd., 2015, 37; Shedd vd., 2007, 2189), sosyal gelişimin desteklenmesinde (Çamur, 2013; İlhan, 2008; Yaman, 2015), sağlıkla ilişkili yaşam kalitesinin artırılmasında ve birçok metabolik hastalığın önlenmesinde koruyucu bir role sahip olduğu görülmektedir. (Gökhan vd., 2011, 35; Snowling ve Hopkins, 2006; Yeşil ve Altıok, 2012, 39; Kamio vd., 2015, 2; Duda vd., 2014). Bu nedenle toplumun sağlık düzeyinin geliştirilmesinde spora katılımın artırılması oldukça önemlidir.

Spora katılımın artırılmasında öncelikli olarak sporun toplum hayatının bir parçası haline getirilmesi gerekmektedir. Bu noktada küçük yaşlardan itibaren insanlara düzenli spor yapma alışkanlığı kazandırılması önemli bir konu haline gelmiştir. Çünkü küçük yaşlarda kazanılan birçok alışkanlık bireyin yetişkinlik döneminde de hayatının bir parçası haline gelmektedir. Çocukların spora yönelmeleri gelecekte de spor yapma alışkanlıklarını sürdürmelerine, bunun yanında ilerleyen yıllarda kendi çocuklarını da spora yönlendirme konusunda istekli olmalarına katkı sağlamaktadır.

Çocukların spora yönelmelerine etki eden birçok unsur bulunmakta olup, sosyal yapı içerisinde çocukların spora yönelmelerinde ailenin, eğitim ortamında ise beden eğitimi öğretmenin büyük bir önemi bulunmaktadır. Literatürde yer alan araştırma bulguları da bu görüşü büyük oranda desteklemektedir. Ancak literatürde ebeveyn olarak beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme durumları üzerine yapılan araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Diğer meslek gruplarında bulunan bireylerle

kıyaslandığı zaman beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusunda daha istekli olabilecekleri düşünülse de, bu konuda yapılan araştırmaların sınırlı olması beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki görüşlerinin tam olarak bilinmemesine neden olmuştur. Bu durum beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarının spora yönelme durumlarının incelenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda yapılan bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenleri çocuklarının düzenli spor yapma durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Sporun insan sağlığı ve toplumsal yapı üzerinde birçok olumlu etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle toplum içerisinde spora katılımın yüksek olması sağlıklı bir toplum oluşması açısından oldukça önemlidir. Bilindiği gibi toplumda spor yapan insan sayısının artırılması için öncelikli olarak insanların çocukluk yıllarında spor yapma alışkanlığı kazanmaları gerekmektedir. Bu noktada çocukların spora katılımını etkileyen unsurların iyi değerlendirilmesi ve spora katılımın önündeki engellerin en aza indirilmesi oldukça önemlidir.

Çocukların spora yönelmelerine etki eden birçok unsur bulunmakla beraber, çocukları spora teşvik eden unsurların başında aile gelmektedir. Bunun yanında yapılan araştırma bulguları beden eğitimi öğretmenlerinin de çocukların spora yönelmelerinde aktif rol oynadığını ortaya koymuştur. Buradan yola çıkarak beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirmede nelerin etkili olduğunu tespit etmek amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

1.2. Alt Problemler

1. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin çocukları düzenli spor yapmakta mıdır?
2. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri çocuklarını spora yönlendirme konusundaki görüşleri anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri çocuklarını spora yönlendirme tutumunda maddi durumunun etkisi vardır mıdır?
4. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri çocuklarını spora yönlendirme tutumunda akademik başarısızlık endişesinin etkisi vardır mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenleri çocuklarının düzenli spor yapma durumlarını tespit etmektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Toplum genelinde spora katılımın arttırılmasında çocukluk döneminden itibaren kazanılan spor yapma alışkanlığının büyük bir önemi bulunmakta olup, çocukların spora katılımlarını etkileyen en önemli unsurların başında aile faktörü gelmektedir. Bu nedenle çocukların spora katılımlarında aile yapısı, ailenin sahip olduğu sosyo-demografik ve sosyo-ekonomik unsurların araştırılması önemli bir husustur. Bunun yanında çocukların başta okul sporları olmak üzere spora yönelmelerinde beden eğitimi öğretmenlerinin önemli bir etkisi bulunmaktadır. Bu durum aile unsurunun yanında beden eğitimi öğretmenlerinin de çocukların spora yönelmelerinde önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Literatürde çocukları spora teşvik eden unsurların ele alındığı birçok araştırma olduğu görülmektedir. Özellikle yurtdışında bu alanda yapılan araştırmaların oldukça yaygın olduğu, ülkemizde çocukları spora teşvik eden unsurların ele alındığı araştırmaların nispeten daha az olduğu belirlenmiştir. Yapılan literatür çalışması sonunda birer eğitimci olmalarının yanında aynı zamanda birer ebeveyn olan beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki tutumlarının ele alındığı araştırmaların sınırlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarının hangi düzeyde spor yaptığına dair araştırma bulgularının literatürde yer almadığı gözlenmiştir. Bu kapsamda yapılan bu araştırmanın beden eğitimi ve spor bilimleri literatürüne önemli bir kaynak oluşturacağı düşünülmüştür.

1.5. Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yöneltilen anket sorularına içten, doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

2. Araştırmada elde edilen bulguların örneklem grubunu oluşturan beden eğitimi öğretmenlerinin gerçek görüş ve düşünceleri olduğu varsayılmıştır.

3. Araştırmada kullanılan, literatür taraması ve uzman görüşü alınarak oluşturulan veri toplama anketinin araştırma alt problemlerini test etmeye elverişli olduğu varsayılmıştır.

4. Araştırmada kullanılan veri toplama aracının yanında kullanılan istatistiksel analiz yöntemlerinin geçerli, doğru ve güvenilir yöntemler olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Yapılan bu araştırma örneklem grubunu oluşturan beden eğitimi öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.

2. Yapılan bu araştırma 2015-2016 eğitim ve öğretim yılı içerisinde Elazığ, Ankara, Sakarya, Antalya, Muğla illerinde görev yapan toplam 106 beden eğitimi öğretmeni ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Beden eğitimi: Oyun ve spor etkinlikleri gibi fiziksel hareketlerden meydana gelen, bireyin fiziksel etkinlikler içinde, diğer bir ifade ile fiziksel etkinlikler yoluyla gelişmesini hedefleyen eğitim faaliyetidir (Açak, 2006, 1).

Spor: Bedensel, zihinsel ve ruhsal bir olgu olan, mücadele ruhu ve belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen, eğlenceli vakit geçirmek, yarışmak, mücadele etmek ve sağlıklı yaşama kavuşmak için gerçekleştirilen maksatlı ve bilinçli hareketler bütünüdür (Ramazanoğlu vd., 2005, 155).

Öğretmen: Özel okullar ya da devlet okullarında çocuk (0-11 yaş), genç (12-20 yaş) ve yetişkin (21 yaş ve altı) bireylerin daha önce saptanan eğitim yaşantılarının kazandırılmasında görev yapan ve yetiştirilen bireydir (Türkoğlu, 2005, 45).

1.8. Kısaltmalar

ISF:	International School Sport Federation
N:	Birey Sayısı
P:	Anlamlılık Düzeyi
SD:	Serbestlik Derecesi
VB:	Ve Benzeri
VD:	Ve Diğerleri
χ^2 :	Ki-Kare Skoru

İKİNCİ BÖLÜM: LİTERATÜR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Literatür

2.1.1.Beden Eğitimi Kavramı

Devlet Planlama Teşkilatı beden eğitimini “İnsan bütünü oluşturan fiziksel, ruhsal ve zihinsel yeteneklerin bulunduğu yaş dönemine ve kapasitesine göre uygun bir biçimde geliştirilmesini, rekabet olmaksızın kapasiteye uygun verim düzeyine ulaşılmasını sağlayan eğitim faaliyetleridir” şeklinde tanımlanmıştır. Diğer bir tanıma göre beden eğitimi “Sosyalleşme sürecinde kişinin fiziksel, ruhsal ve zihinsel açıdan gelişimini destekleyen fiziksel etkinlikler bütünü” şeklinde tanımlanmıştır (Çoban ve Ünveren, 2007, 1). Açak (2006, 1) beden eğitimini farklı biçimlerde tanımlamıştır. Buna göre;

Beden eğitimi; vücudun yapısal ve fonksiyonel özelliklerini geliştiren, kas ve eklem kontrolünün dengeli bir biçimde gelişmesini sağlayan, bireye serbest zamanları değerlendirmeyi, fiziksel gücün ekonomik bir biçimde kullanılmasını, sistemli bir biçimde hareket edilmesini öğreten eğitim faaliyetidir (Açak, 2006: 1).

Beden eğitimi; kişinin fiziksel ve ruhsal açıdan gelişimini destekleyen, bunu sağlarken organizma bütünlüğünü koruyan, kişinin kendisine ve topluma yararlı bir fert olarak yetişmesine katkı sağlayan bedensel faaliyetlerdir (Açak, 2006, 1). Çoban ve Ünveren’e (2007, 1) göre beden eğitimi “bireysel veya takım eşliğinde gerçekleştirilen, belirli plan ve programa bağlı olan, fiziksel ve zihinsel bir ön hazırlık gerektiren, belirli bir amaca yönelik olan hareketler bütünü” şeklinde tanımlanmıştır.

Hekim’e (2015, 53) göre beden eğitimi “Bireyin zihinsel, bedensel, sosyal ve motorsal gelişimini amaçlayan, belli başlı kurallar ekseninde gerçekleştirilen, genel olarak bedensel etkinliklerden meydana gelen eğitim faaliyetidir” şeklinde tanımlanmıştır. Eğitim sistemi içerisinde öğrencileri bedensel etkinlikler yolu ile eğitmeyi amaçlayan tek ders beden eğitimi dersidir. Çocukluk ve gençlik döneminde beden eğitimi derslerinin birçok gelişim alanını desteklediği bilinmektedir.

Nebioğlu’na (2006, 442) göre beden eğitimi “hareket etmeyi öğrenmek” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımda ifade edilen hareket etmeyi öğrenmek tabiri, kişinin koşma, atlama, sıçrama gibi temel hareket becerilerini, jimnastik hareketlerini, karada ve suda yapılan temel sportif hareket becerilerini öğrenmesini ifade etmiştir. Bu kapsamda beden eğitimi dersleri çocukların gelişimlerini (sosyal, duygusal, zihinsel açılardan) hareket

becerileri öğreterek geliştiren bir ders olarak değerlendirilmiştir. Çocuklar hareket ederken bir taraftan da çevreyi keşfetme eğilimindedirler. Bunun yanında çocukların sergiledikleri davranışlar ile psikomotor gelişimleri arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle beden eğitiminde önemli olan husus sadece oyun oynamak değil, aynı zamanda uygulanan bedensel etkinliklerin belirli bir amaca yönelik olmasıdır.

Beden eğitimine ilişkin olarak yapılan tanımlar değerlendirildiği zaman, beden eğitiminin sadece fiziksel veya bedensel gelişimin desteklenmesinde değil, aynı zamanda bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişim açısından da önemli olduğu söylenebilir. Bu nedenle eğitim hedefleri açısından ele alındığı zaman beden eğitimi kavramına oldukça geniş bir bakış açısı ile bakılması gerektiği vurgulanmaktadır (Ünlü ve Aydos, 2007, 72).

2.1.2. Sporun Tanımı

Sözcük anlamı olarak “spor” kavramının kökeni Latince’de Desport ya da Disportare (birbirinden ayırmak ya dağıtmak) sözcüğüne dayanmaktadır. Söz konusu sözcüklere başında yer alan harflerin değişmesi ve “sport” kelimesinin ortaya çıkması 17. Yüzyıl dolaylarında gerçekleşmiştir. Modern toplum hayatının hüküm sürdüğü günümüzde spor kelimesi insanların aklına koşma, yürüme veya yarışma gibi anlamları getirmektedir (Heper, 2012, 11).

Kavramsal açıdan spor kavramı, yarışma kazanmaya yönelik olan, fiziksel, zihinsel ve teknik bir çaba gerektiren, izleyenlerde estetik duygusu uyandıran, fizyoloji, biyomekanik ve psikoloji gibi alanlarla iç içe olan bir olgudur (Çoban ve Ünveren, 2007, 1). İnsanların katıldıkları spor etkinlikleri aynı zamanda bedensel etkinlik olarak değerlendirilmiştir. Günümüzde dünyanın birçok ülkesinde spor etkinlikleri insanlar tarafından en sık tercih edilen bedensel etkinlikler arasında yer almaktadır. İnsanların spor etkinliklerine büyük önem vermelerinin temelinde sporun insanlık tarihi kadar eski olması ve insan yaşamında uzun yıllardır önemli bir yer tutması yatmaktadır. Bunun yanında toplumsal yaşam içerisinde spor ile insan kavramları birbirinden soyutlanamaz bir hale gelmiştir (Dever, 2010, 21).

Spor kavramı sadece koşma, yürüme, bisiklet binme, yüzme veya bir takımın başka takıma karşı mücadele etmesinden ibaret değildir. Diğer bir ifade ile spor etkinlikleri uygulanış biçimleri ve insanların katılım amaçlarına göre bazı gruplara ayrılmaktadır. Buna göre spor okul sporları, rekreasyon ve veri sporu olarak üç grupta incelenmektedir. Okul sporları öğrencilerin ders içi ve ders dışı zamanlarında katıldıkları spor

etkinliklerinden oluşmaktadır. Rekreasyon, insanların serbest zamanlarını değerlendirmek için yöneldikleri spor etkinliklerini ifade etmektedir. Verim sporu ise, bir spor dalında yarışmalara hazırlamak amacıyla amatör veya profesyonel düzeyde gerçekleştirilen sporları ifade etmektedir. Amatör sporcular katıldıkları müsabakalardan maddi ödül veya kazanç sağlamayı beklemezken, profesyonel sporcular katıldıkları müsabakalardan maddi kazanç sağlama eğilimindedirler (Heper, 2012, 12).

Spor kavramı sosyal bir olgu olarak değerlendirilmekte ve sporun sosyal bütünleştirici bir role sahip olduğu belirtilmiştir (Filiz, 2010, 192). İnsanların sosyal birer varlık olmalarında sosyal yaşama uyum sağlamaları oldukça önemlidir. İnsanların sosyal hayata uyum sağlamayı öğrendikleri ortamlardan birisi de spordur (Özdiç, 2005: 77). Sosyal gelişimi destekleyen bir olgu olarak kabul edilen spor etkinlikleri (Özyürek vd., 2015, 486), sosyal değerlerin oluşmasına ve sürekli hale gelmesine katkı sağlamaktadır. Spor etkinlikleri sosyal değerlerin oluşmasını birçok yolla gerçekleştirmektedir. Spor etkinliklerine katılan insanlar kendilerini ifade edebilecekleri bir ortam bulmaktadırlar. Bu nedenle spor ortamı insanların sosyal gelişimlerini desteklemektedir. Sosyalleşme olgusu birey ve toplum açısından önemli bir yere sahip olup, sosyalleşme vasıtasıyla bireyin kişilik ve benlik yapısı gelişmektedir. Bu durum, sosyal gelişimi destekleyen spor kavramının insan yaşamında ne kadar önemli bir olgu olduğunu göstermektedir (Küçük ve Koç, 2004, 2).

İnsan yaşamında önemli bir yere sahip olan spor kavramı sadece olumlu yönleri olan bir olgu olarak değil, aynı zamanda bazı olumsuzlukları da içinde barındıran bir kavram olarak değerlendirilmektedir. Performans odaklı olarak örgütlü bir biçimde gerçekleştirilen doping, sporcularda aşırı yüklenme, kendi bedenine yabancılaşma ve saldırganlık gibi davranışlar spor kavramı içerisinde yer alan olumsuz davranışlar olarak değerlendirilmektedir. Modern toplum yaşamında söz konusu olumsuzlukları göz ardı etmek “spor taraftarlığı” yapmak anlamına gelmektedir (Yaprak ve Amman, 2009, 40).

2.1.3. Beden Eğitimi ve Spor Arasındaki Farklar

Beden eğitimi ile spor kavramları birçok açıdan birbirine benzemekte ve birbiri ile ilişki içerisindedir. Buna karşılık beden eğitimi ve spor kavramlarını birbirinden ayıran bazı özellikler bulunmaktadır. Beden eğitimi ile spor kavramının ortak yönleri her iki etkinlik türünün de birer eğitim aracı veya serbest zaman faaliyeti olması, teknik ve bilimsel yönleri bulunması, estetik değerler içermesi ve sosyal ilişkileri geliştirmesi

gelmektedir. Beden eğitimi ve spor kavramlarını birbirinden ayıran temel özellikler ise Tablo 1’de sunulmuştur (Çoban ve Ünveren, 2007, 2; Heper, 2012, 13).

Tablo 1. Beden eğitimi ve spor arasındaki benzerlik ve farklılıklar

Spor	Beden eğitimi
Yarışma aracıdır	Yarışma amacı taşımamaktadır
Reklam yapma aracıdır	Reklam yapma aracı değildir
Bir meslek dalıdır	Meslek dalı değildir
Üretimin artırılmasına katkı sağlamaktadır	Üretimin artmasına katkı sağlamaz
Politikada kullanılan bir araçtır	Herhangi bir politik amacı yoktur
Seyir zevki vardır	Seyir vasıtası değildir
Toplumsal ilişkilerin gelişmesini sağlar	Toplumsal ilişkileri etkilemez
Profesyonel bir uğraş olabilir	Profesyonel düzeyde bir uğraş değildir

2.1.4. Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları

- Beden eğitimi ve sporun birçok yararı bulunmakta olup, Amerika Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Birliği beden eğitimi ve spor etkinliklerinin insan yaşamındaki faydalarını şu şekilde sıralamıştır;
- Beden eğitimi ve spor faaliyetleri sayesinde insanlar bazı hareket becerilerini uygulamak, dolayısıyla da öğrenmek zorunda kalmıştır. Bu nedenle beden eğitimi ve spor etkinlikleri insanlara yeni hareket becerileri kazandıran bir olgu olarak değerlendirilmektedir.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri sayesinde insanlar fiziksel açıdan sürekli aktif olmayı öğrenirler.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri hem uzmanlaşma gerektiren hem de herhangi bir uzmanlaşma gerektirmeyen temel hareket becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri dans, oyun ve hareket becerilerinin yanında spor dallarına özgü hareket becerilerinin de gelişmesine katkı sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri sayesinde insanlar hem sağlıklarını geliştirmeyi öğrenirler hem de fiziksel aktivitenin önemini kavrarlar.
- Beden eğitimi dersleri sayesinde çocuklar sağlıklı ve bilinçli bir tüketici olmayı öğrenirken zararlı alışkanlıklardan da uzak durmayı öğrenirler.
- Ders müfredatı içerisinde yer alan beden eğitimi ve spor etkinlikleri sayesinde çocukların kendine güven düzeyleri gelişmektedir.

- Beden eğitimi ve spor dersleri çocukların hem fiziksel hem de fonksiyonel yapılarının gelişmesine katkı sağlamaktadır
- Ders müfredatı içerisinde yer alan beden eğitimi ve spor etkinlikleri sayesinde çocuklar hem spor dallarına ilişkin kuralları öğrenmekte hem de kuralları uygulama becerilerini geliştirmektedirler.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocukların kişilik yapılarının gelişimini desteklemektedir.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri sayesinde çocuklar hareketlerin temel niteliklerini ve estetik özelliklerini öğrenmelerine katkı sağlamaktadır (Heper, 2012, 3-4).

2.1.4.1.Fiziksel Faydaları

Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım insanların fiziksel gelişimlerine katkı sağlamaktadır (Çoban ve Ünveren, 2007, 3). Fiziksel etkinlikler kassal ve yapısal özelliklerin gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Eğitim faaliyetleri içerisinde yer alan beden eğitimi ve spor etkinlikleri fiziksel bütünlüğün sağlanmasında önemli bir fonksiyona sahiptir. Çünkü hareket oluşumunda aktif rol alan kaslar ile pasif rol alan kemiklerin gelişmesinde planlı egzersiz faaliyetleri oldukça etkilidir. Bunun yanında beden eğitimi ve spor etkinlikleri fiziksel performansın ve kondisyonel özelliklerin gelişimini desteklemektedir. Bu nedenle beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılan insanlar ile sedanter insanların fiziksel performansları arasındaki farklılık kolayca ayırt edilebilmektedir (Açak, 2006, 6). Literatürde yer alan birçok araştırma bulgusu da beden eğitimi ve sporun fiziksel açıdan çeşitli faydaları olduğunu göstermektedir. Beden eğitimi ve sporun fiziksel açıdan yararlarının ele alındığı bazı araştırma bulguları aşağıda sunulmuştur.

Sritara vd., (2015, 37) tarafından yapılan çalışmada spora katılım ile fiziksel gelişimin önemli bir göstergesi olan kemik mineral yoğunluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. 25-54 yaş grubunda bulunan sağlıklı bireylerin katıldığı bu çalışmada fiziksel aktivite ve spora katılımın kemik sağlığını koruduğu, geliştirdiği ve kemik mineral yoğunluğunu arttırdığı tespit edilmiştir. Shedd vd., (2007, 2189) tarafından yapılan çalışmada menopoza sonrası dönemde bulunan kadınlarda serbest zamanlarında fiziksel aktiviteye katılım düzeyinin artmasının kemik sağlığını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur. Heideman vd., (2013, 1) tarafından yapılan çalışmada çocuklarda fiziksel

aktiviteye katılım düzeyinin kemik gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda çocuklarda fiziksel aktivite düzeyi ile kemik mineral yoğunluğu arasında anlamlı bir korelasyon bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde yer alan bu araştırma bulguları, her yaş grubunda sporsal faaliyetlere ve bedensel etkinliklere katılımın fiziksel sağlığın önemli bir göstergesi olan kemik sağlığının korunmasına katkı sağladığı söylenebilir.

Aksoydan ve Çakır (2011, 264) tarafından yapılan çalışmada, lise öğrencilerinde spora katılımın beden kitle indeksi üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda lise öğrencilerinin %4,1'inin şişman, %14,72'sinin ise fazla kilolu olduğu görülmüş, bunun yanında fiziksel olarak daha aktif olan öğrencilerin beden kitle indekslerinin sedanter öğrencilere kıyasla daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Soyuer vd., (2010, 862) tarafından yapılan benzer bir çalışmada, üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyinin artmasına paralel olarak obezite görülme sıklığında azalma meydana geldiği tespit edilmiştir.

Ağaoğlu vd. (2008, 159) tarafından yapılan çalışmada yaz spor okullarına gelen genç bireylerde fiziksel gelişimin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 8-10 yaş, 11-12 yaş ve 13-14 yaş grubundan olmak üzere toplam 219 birey (136 erkek, 83 kadın) katılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin fiziksel gelişim özellikleri iki aylık yaz spor okulu eğitimlerinin öncesinde ve sonrasında test edilmiştir. İki aylık eğitim programının sonunda farklı spor dallarına katılan gençlerin fiziksel performans parametrelerinde (dayanıklılık, sürat, esneklik) anlamlı gelişmeler gözlemlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kırcı, Gültekin ve Vatansver (2003) tarafından yapılan çalışmada tenis sporcuları ve atletizm sporcuları ile sedanter bireylerin fiziksel özelliklerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmaya 16-27 yaş grubunda bulunan 30 atlet, 16-23 yaş grubunda bulunan 14 tenis oyuncusu ve 16-29 yaş grubunda bulunan 20 sedanter erkek birey katılmıştır. Araştırmanın sonunda sedanter bireylerle kıyaslandığı zaman sporcuların vücut yağ yüzdelerinin daha düşük olduğu bulunmuş, bu sonucun ortaya çıkmasında sedanter bireyler ile kıyaslandığı zaman sporcuların günlük hayatlarında daha fazla kalori harcamalarının etkili olabileceği belirtilmiştir.

2.1.4.2.Psikolojik Faydaları

Spora katılımın psikolojik sağlık üzerinde olumlu etkileri bulunmakta olup (Hassmen, Koivula ve Uutela, 2000, 17), spora katılımın negatif enerjinin atılmasına katkı

sağladığı, negatif enerjiye bağlı olarak ortaya çıkan psikolojik sorunların (stres, saldırganlık, öfke, şiddet) en aza indirilmesine katkı sağladığı (Şenyüzlü, 2013, 1; De Moor vd., 2006, 273), buna karşılık fiziksel inaktivitenin bazı psikolojik sorunların oluşmasına zemin hazırladığı belirtilmiştir (Ströhle, 2009, 777). Düzenli olarak spora katılımın psikolojik sağlığı korumasının ve geliştirmesinin temelinde, sporun fiziksel dayanıklılığı arttıracak vücudu güçlü kılmasının yattığı ifade edilmektedir (Şahin, Yetim ve Çelik, 2012, 376). Literatürde beden eğitimi ve sporun psikolojik açıdan faydaları şu şekilde sıralanmıştır;

- Spor etkinliklerinin içerisinde yer alan bedensel hareketler bireyin keşfedilmemiş zekâ gücünün ortaya çıkmasına katkı sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım ile insanlar günlük yaşamın beraberinde getirdiği stresten biraz olsun uzaklaşmaktadırlar. Bunun yanında beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım psikolojik rahatlama ve zihinsel dinlenmeye katkı sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım ile kendine güven ve ruhsal dayanıklılık gibi psikolojik özellikler gelişmektedir. Bu durum insanların ani durumlarda hızlı, mantıklı ve pratik kararlar vermelerine katkı sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım kişilik ve karakter gelişimini desteklemektedir. Bunun yanında spor etkinlikleri insanlara ataklık, cesaret, yapabilme hissi ve düşüncesi kazandırmaktadır (Açak, 2006, 7).
- Spor etkinliklerine katılım psikolojik yapının korunmasına ve ruhsal sağlığın gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Çoban ve Ünveren, 2007, 3).

Literatürde spora katılımın psikolojik yapı üzerindeki etkilerinin ele alındığı araştırma bulguları da sporun psikolojik sağlığı farklı açılardan olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Armstrong ve Oomen-Early (2009, 521) tarafından yapılan araştırmada spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin bazı psiko-sosyal özelliklerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda spor yapmayan öğrencilerle kıyaslandığı zaman spor yapma alışkanlığı bulunan öğrencilerin daha yüksek sosyal beceri, bunun yanında daha düşük depresyon düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Dunn vd., (2005, 1) tarafından yapılan araştırmada aerobik egzersiz çalışmalarının depresyon düzeyi üzerine etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada 12 hafta boyunca düzenli olarak aerobik egzersiz programına katılan insanların depresyon düzeylerinde anlamlı bir azalma meydana geldiği bulunmuştur.

Hassmen, Koivula ve Uutela (2000, 17) tarafından yapılan araştırmada genç, orta yař ve ileri yař grubunda bulunan bireylerde dzenli egzersizin psikolojik yapı üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada haftada en az 2-3 gdn dzenli olarak spor ve eğersiz çalışmalarına katılan bireylerin daha dűřuk stres, depresyon ve sinirlilik dzenine sahip oldukları belirlenmiştir. Aynı araştırmada spor ve egzersiz çalışmalarına dzenli katılımın psikolojik sağlığı daha fazla geliştirdiği bulunmuş, buna gbre dzenli olarak egzersiz yapan bireylerin psikolojik yapılarının dzensiz aralıklarla egzersiz yapan bireylerden daha sağlam olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Selçuk (2006) tarafından yapılan diğer bir araştırmada lise oğrencilerinde ders dışı spor etkinliklerine katılımın oğrencilerin hem psikolojik açıdan kendilerini daha rahat hissetmelerine katkıda bulunduğu hem de oğrencilerin ozęven gelişimlerini desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Spor etkinliklerine katılım psikolojik açıdan sağladığı yararlardan birisi de insanların psikolojik açıdan daha uyumlu bireyler olmasına katkı sağlamaktır. Çocuklar üzerinde yapılan bir araştırmada spor yapma alışkanlığı bulunmayan çocuklarla kıyaslandığı zaman spor yapan çocukların psikolojik açıdan daha uyumlu bir yapıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Duman ve Kuru, 2010, 18). Kűçük yař gruplarında bulunan bireylerde olduğu gibi spor etkinliklerine katılım yaşlı bireylerin de psikolojik yapılarını farklı açılardan olumlu ybnde etkilemektedir. Literatürde yer alan araştırma bulguları da yaşlılarda spora katılımın psikolojik sağlığı olumlu ybnde etkilediği gbribűnű desteklemektedir (Lampinen, Heikkinen ve Ruoppila, 2000, ; Hamer ve Chida, 2009, 3).

2.1.4.3. Fizyolojik Faydaları

- Beden eğitimi ve sporun fizyolojik açıdan birçok yararı bulunmakta olup, Açak (2006, 4-5) beden eğitimi ve sporun fizyolojik açıdan yararlarını aşağıdaki gibi sıralamıştır;
- Kaslar insanların gűnlűk hayatta gerçekteřtirdikleri temel hareket becerilerinin uygulanmasında aktif rol oynayan elemanlardır. Beden eęitimi ve spor etkinliklerine katılım ile kasların geliřimleri desteklenmektedir. Bbylece kasların fonksiyonel ozelliklerinde artıř meydana gelmektedir.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri kalp ve dolaşım sisteminin daha sağlıklı çalışmasını desteklemektedir. Beden eğitimi ve sporun kalp kası üzerindeki olumlu etkileri dinlenik kalp atımında gbribűlmektedir. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılan bireylerin dinlenik kalp atım sayıları 40-60 atım/dakika iken, sedanter

bireylerde bu sayı 72-85 atım/dakika düzeyindedir. Bunun temelinde düzenli olarak spor yapan bireylerin daha büyük kalp kasına sahip olmaları yatmaktadır. Bu kapsamda beden eğitimi ve spor faaliyetleri insanların sağlıklı yaşamak için vazgeçemeyecekleri unsurların başında gelmektedir. Nabızın düzenlenmesinde, oksijen borçlanmasında spor yapanlar daha avantajlıdır.

- Düzenli olarak beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımın solunum sistemi üzerinde faydaları olduğu bilinmektedir. Genel olarak spor yapan bireylerin solunum rahatsızlığı yaşama olasılıklarının sedanter bireylerden daha düşük olduğu belirtilmektedir.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri fiziksel dayanıklılığın gelişmesine katkı sağlamaktadır. Fiziksel dayanıklılığın gelişimine paralel olarak organizmanın yorgunluğa karşı direnci de artmaktadır.
- Düzenli olarak gerçekleştirilen spor etkinlikleri sayesinde bireyin sürat ve çabukluk performansında anlamlı gelişme meydana gelir. Sürat ve çabukluk performansının artmasına paralel olarak bireyin iş yapabilme kapasitesinde artış meydana gelirken, yapılan işlerde harcadığı enerji düzeyinde de azalma meydana gelmektedir.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri fiziksel açıdan hareketliliği geliştirirken, esneklik performansının da artmasına katkı sağlamaktadır. Bu durum, beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılan bireylerin daha az fiziksel zorlanma yaşamalarına katkı sağlamaktadır.
- Düzenli olarak spor etkinliklerine katılım sinir sisteminin ve nöromüsküler yapısının daha sağlıklı, hızlı ve düzenli çalışmasına katkı sağlamaktadır. Bu durum zamanla bireyin reflekslerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri hormonal yapının ve üreme sisteminin daha sağlıklı çalışmasına katkı sağlayarak cinsel yaşamın daha sağlıklı olmasına katkı sağlamaktadır (Açak, 2006, 4-5).

2.1.4.4.Sosyolojik Faydaları

Spor etkinliklerinin geçmişi insanlık tarihi kadar eski olup, zaman içerisinde teknolojik ve sosyal gelişimlere bağlı olarak spor etkinlikleri de değişime uğramıştır. Tarih boyunca kurulan devletlerin çoğunda spor faaliyetlerine önem verilmiş, spor etkinlikleri devletlerin sosyal ve kültürel yapıları içerisinde önemli bir yer edinmiş, insanların her zaman ilgiyle yaklaştıkları sosyal bir kurum olmuştur. İnsanlık tarihinin

başladığı yıllardan itibaren spor etkinlikleri zaman içerisinde sosyal ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak değişime uğramıştır. Spor etkinlikleri tarih boyunca kurulmuş olan devletlerin sosyal ve kültürel hayatlarında önemli yer etmiş, insanların her zaman büyük bir ilgili ile yaklaştıkları sosyal bir müessese haline gelmiştir (Aslan ve Okumuş, 2003). Açak'a (2006, 6) göre, spor etkinlikleri insanların bireysel olarak katıldıkları faaliyetler olsa da özünde sosyal bir nitelik taşımaktadır. Çünkü spor etkinlikleri toplumsal uyum ve bütünleşmenin sağlanmasına destek olmaktadır.

İnsanların düzenli olarak katıldıkları beden eğitimi ve spor etkinlikleri sadece fiziksel ve ruhsal gelişim açısından değil, aynı zaman da irade gelişimi açısından da önemli bir yere sahiptir. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım ile irade gücü gelişen bireylerin zamanla özgüven düzeyleri de gelişmekte ve kişilik yapıları şekillenmektedir. Özellikle insanların grup halinde katıldıkları beden eğitimi ve spor etkinlikleri insanların sosyal yönlerini geliştirmektedir. Çünkü grup halinde gerçekleştirilen beden eğitimi ve spor etkinlikleri sayesinde insanların kişiler arası ilişki becerileri, karşılıklı dayanışma becerileri ve toplumsal statüleri gelişmektedir (Bal, 2010, 42). Açak (2006, 5), beden eğitimi ve sporun sosyal açıdan etkilerini şu şekilde sıralamıştır;

- Spor etkinliklerine katılan bireyler sosyal çevrelerinde daha iyi tanınırlar. Bir okulun spor takımında oynayan öğrencinin okuldaki birçok öğrenci tarafından tanınması buna örnek gösterilebilir.
- İnsanların spor vasıtasıyla gelir düzeyleri, yaşam tarzları ve sosyal statüleri değişmektedir. Bu durum, insanların spor vasıtasıyla yaşam tarzlarının dikey hareketlilik kazanması katkı sağlamakta, böylece insanların profesyonel sporcu, antrenör ya da hakemlik gibi mesleklere yönelmelerine zemin hazırlamaktadır. Bunun yanında spora katılan bireyler kulüp başkanı, idareci ya da federasyon başkanı gibi mesleklere yönelmektedirler.
- Aktif olarak profesyonel düzeyde spor yapan bireyler bazen farklı takımlara transfer olmaktadır. Bu durum, coğrafi açıdan hareketlilik kazanılmasına ve sporcuların farklı sosyal kültürler ile tanışmalarına katkı sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor faaliyetleri insanlar arasında karşılıklı dayanışma duygularını geliştirmekte, bireyim toplum üyeliği kazanmasına katkı sağlamaktadır (Açak, 2006, 5).

Küçük ve Koç'a (2004, 1) göre, spor etkinlikleri fiziksel ve psikolojik sağlığı geliştiren bir olgu olmanın yanında, insanlara sorumluluk ve işbirliği yapma duygusu

kazandıran bir sosyalleşme aracı haline gelmiştir. Spor etkinliklerinin sosyalleşme aracı haline gelmesinin temelinde spor faaliyetleri içerisinde psiko-sosyal gelişimi destekleyen bazı öğeler bulunması yatmaktadır. İnsanlar sportif faaliyetlere katıldıkları zaman manevi yalnızlıktan kurtulmakta, monoton yaşam şartlarının beraberinde getirdiği bazı olumsuz duyguları en aza indirmektedir. Bu nedenle sporun insan yaşamında önemli bir sosyalleşme aracı olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Tüm dünyada popüler bir olgu olarak değerlendirilen spor etkinlikleri sosyal rollerini yerine getirirken herhangi bir sosyal sınıf, cinsiyet, ırk veya yaş ayrımı gözetmemektedir. Bu durum sporun aynı zamanda her gruptan insan için çekici olduğunu göstermektedir. Spor etkinliklerinin diğer bir sosyal yönü, toplumlar arasındaki iletişimi güçlendirmesidir. Sporun toplumlar arası iletişimi sağlamasının temelinde sporun sosyal değişim alanında bir katalizör olmasının etkili olduğu savunulmaktadır (Küçük ve Koç, 2004, 4).

Örgün eğitim kurumlarında verilen beden eğitimi dersleri de öğrencilerin sosyal gelişimleri açısından önemli bir sosyolojik olgudur. Okul ortamı her şeyden önce sosyal bir kurumdur. Beden eğitimi ve spor dersleri sayesinde öğrenciler hem kendilerini gerçekleştirme hem de sosyal yapıya sahip bir çevre edinme fırsatı bulmaktadırlar. Yine sosyolojik açıdan ele alındığı zaman beden eğitimi ve spor dersleri öğrencilerin kişilik yapılarının da gelişimine katkı sağlamaktadır. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri demokratik bir ortamda yapıldığı için beden eğitimi derslerine katılan öğrencilerin demokratik değerleri daha iyi benimsemeleri beklenmektedir. Yine demokratik bir ortamda gerçekleştirildiği için beden eğitimi etkinlikleri öğrencilerin sosyal sorumluluk becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır (Nebioğlu, 2006, 443).

Literatürde yer alan araştırma bulguları da sosyal bir olgu olan spor etkinliklerine katılımın insanların sosyal özelliklerini geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Gezer (2010, 69) tarafından yapılan araştırmada takım ve ferdi spor dallarında yer alan sporcuların sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada insanların katıldıkları spor dalının türüne göre sosyal becerilerinin farklı özelliklerde geliştiği tespit edilmiştir. Buna göre, takım sporları ile ilgilenen bireylerin sosyal beceri düzeylerinin ferdi spor dalları ile ilgilenen sporculara kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yıldırım (2011) lisanslı olarak takım veya ferdi sporlarla ilgilenen lise öğrencileri ile herhangi bir spor etkinliğine katılmayan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada sedanter lise öğrencileri ile kıyaslandığı zaman düzenli olarak spor yapan lise öğrencilerinin daha yüksek sosyal beceri düzeyine sahip oldukları bulunmuştur.

2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

2.1.5.1.Çocukluk Döneminde Beden Eğitimi Ve Sporun Önemi

Son yıllarda yapılan araştırma bulgularına göre çocukların fiziksel etkinlik düzeylerinin azaldığı rapor edilmektedir (Wagner ve Kirch, 2006, 71). Çocukluk döneminde hareketsiz yaşam tarzı birçok sağlık problemine yol açan önemli bir sağlık sorunu olduğu için çocuklarda fiziksel hareketliliğin arttırılması halk sağlığı açısından öncelikli bir konu olarak değerlendirilmektedir (Trost ve Loprinzi, 2011, 171). Ayrıca ilerleyen yaşlarda sağlıklı bir yaşam tarzına sahip olabilmek için çocukluk yıllarında sağlıklı bir büyüme ve gelişme dönemi geçirmek oldukça önemlidir. Çocukluk dönemindeki her bir gelişim alanı (motorsal, bilişsel, fiziksel, sosyal, duyuşsal) birbiri ile yakın ilişki içindedir. Bu durum, çocuklarda her gelişim alanının belirli düzeyde desteklenmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Çocukların söz konusu büyüme ve gelişme süreçlerinin desteklenmesinde birçok etkinlik ve eğitim metodu kullanılmakta olup, beden eğitimi dersleri de çocukların gelişim süreçlerinin desteklenmesinde büyük bir öneme sahiptir (Hekim, 2015, 52; Ocak vd., 2011, 14). Beden eğitimi dersleri çocukların hareket becerilerinin uygun bir biçimde geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle beden eğitimi derslerinin ilköğretimin vazgeçilmez bir ögesi olduğu ifade edilmektedir. Çünkü ilköğretim döneminde edinilmeyen ya da geliştirilmeyen hareket becerilerinin ilerleyen yaşlarda geliştirilmesinin oldukça zor olduğu ifade edilmiştir (Nebioğlu, 2006, 442). Ünlü ve Aydos'a (2007, 72) göre, beden eğitimi ve sporun çocukların fiziksel özellikleri ve davranış gelişimleri üzerindeki etkilerinin göz önünde bulundurulması, bu kapsamda eğitim sistemi içerisinde beden eğitimi derslerinin sürekliliğinin sağlanması gerekmektedir.

Beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocukların içinde buldukları gelişim dönemlerine ait birçok gereksinimlerini karşıladığı için önemli bir ders olarak nitelendirilmektedir. Beden eğitimi ve spor derslerinin çocukların aşağıdaki gereksinimlerini karşıladığı belirtilmektedir;

Hareket Etme ihtiyacı: Çocukların düzenli ve sağlıklı bir biçimde gelişimlerini sürdürmeleri için gelişimlerine uygun fiziksel etkinliklere katılmaları gerekmektedir. Bu noktada beden eğitimi ve spor dersleri çocukların birçok hareket becerisini (sıçrama, koşma, sekme, takla atma, itme, oyun oynama vb.) uygulamalarına imkân vermektedir.

Motorsal Beceriler Yoluyla Yaşantı Edinme ihtiyacı: Çocukların fiziksel gereksinimlerine ek olarak sosyal, duygusal ve zihinsel gelişimlerinin desteklenmesinde hareket yoluyla edindiği bilgiler oldukça önemlidir. Çocuklarda motorsal hareketleri yerine getirirken aynı zamanda gruba liderlik yapma, grup liderine uyma, dürüst ve adil olma, başkalarının haklarına saygı gösterme gibi sosyal becerileri de gelişmektedir.

Mücadele Etme ve Takdir Edilme ihtiyacı: Çocuklar beden eğitimi derslerinde grup çalışmalarına ve takım halinde oynanan oyunlara katılmaktadırlar. Bu tür oyunlarda çocuklar kontrollü bir ortamda başkaları ile mücadele etmeyi öğrenirler. Bu tür ortamlar özellikle içine kapanık ve aşırı çekingen olan çocukların sosyalleşmelerine katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda grup çalışmaları ile çocuklar kendi bedenlerini ve kişilik yapılarını daha iyi tanımakta, eksik oldukları yönleri geliştirme fırsatı bulmaktadırlar.

Başka Çocuklarla Oynama ihtiyacı: Çocuklar içerisinde buldukları arkadaş ortamındaki ilişkilerini her zaman geliştirme isteği içindedirler. Bu noktada beden eğitimi ve spor etkinlikleri gibi fiziksel beceri gerektiren faaliyetler çocukların birbirleri ile olan ilişkilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Nebioğlu, 2006, 442).

Mengütay (2005, 114-115) çocuklarda beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımın genel sağlık ve gelişim özellikleri üzerinde birçok faydası olduğunu belirtmiş, söz konusu faydaları şu şekilde sıralamıştır;

- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri fiziksel hareket becerilerinden meydana geldiği için çocukların temel hareket becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır.
- Çocuklarda beden eğitimi ve spor etkinlikleri esnasında beden farkındalıkları gelişmektedir. Bunun yanında beden eğitimi ve spor etkinlikleri sayesinde çocukların hareket becerilerini sergilerken beden ve alan farkındalıklarının gelişimi sağlanmaktadır.
- Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım ile çocukların lokomotor, non-lokomotor ve manipülatif hareket becerileri gelişmektedir.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri sayesinde çocuklar birden fazla kombinasyona sahip hareket becerilerini uygulamayı öğrenmektedirler.
- Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde öğrenilen hareket becerilerinin sürekli olarak pekiştirilmesi zamanla çocukların öğrendikleri hareket becerilerinde ustalaşmalarına katkı sağlamaktadır.

- Küçük yaşlarda beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım ilerleyen yaşlarda bireyin düzenli spor ve egzersiz yapma alışkanlıkları kazanmasına katkı sağlamaktadır.
- Çocuklarda düzenli olarak beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım sağlıklı yaşam davranışları kazanmalarına katkı sağlamaktadır.
- Çocuklarda beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım yaratıcılık, hayal etme ve düşüncesi toplama gibi becerilerin gelişmesine katkı sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde çocuklar işbirliği yapmayı, diğer arkadaşlarına saygılı olmayı, başarı hazzını ve mağlubiyeti kabullenmeyi öğrenirler.
- Çocuklarda beden eğitimi ve spor etkinlikleri motor becerilerin gelişimine katkı sağladığı için çocukların daha sağlıklı bireyler olmalarına destek olmaktadır (Mengütay, 2005, 114-115).

Çocuklar hem hareket etmekten zevk alan hem de hareket ederek çevrelerini tanımaya çalışan bir yapıya sahiptirler. Bu noktada beden eğitimi dersinin amaçlarından birisi de çocuklara aktif yaşam tarzı alışkanlıklarının kazandırılmasını sağlamaktır. Fiziksel olarak aktif bir yaşam tarzına sahip olan çocuklar hem kendilerini hem de başkalarını tanımaya çalışırlar. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocuklara özgürce hareket etme imkânı sağladığı için beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılan çocuklar duygularını ifade etmeyi ve paylaşmayı öğrenirler (Heper, 2012, 24).

Çocukluk dönemi büyüme ve gelişme süreçlerinin hızlı olduğu bir dönemdir. Bu nedenle beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımın birçok gelişim alanını desteklediği belirtilmiştir. Çocuklarda beden eğitimi ve spor etkinliklerinin gelişimine katkı sağladığı alanlardan birisi de sosyal gelişim alanıdır. Çocukların katıldıkları beden eğitimi ve spor etkinlikleri birçok toplumsal değer algısını da içinde barındırmaktadır. Bu nedenle beden eğitimi ve spor etkinliklerinin sosyal gelişimi destekleyici bir role sahip olduğu belirtilmektedir (Yetim, 2005, 173). Literatürde yer alan araştırma bulguları da farklı yaş gruplarında bulunan bireylerde beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımın bireylerin sosyal özelliklerini geliştirdiğini göstermektedir (Öztürk ve diğ., 2007, 147; Yıldırım, 2007, 74; İlhan, 2008, 315). Bois vd., (2005, 382) tarafından yapılan araştırmada, çocukluk döneminde artan fiziksel aktivite düzeyinin sadece fiziksel ve fizyolojik açıdan değil, aynı zamanda sosyal gelişim açısından da faydalı olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan bir araştırmada çocuklarını spor etkinliklerine gönderen ebeveyn görüşlerine göre beden eğitimi ve sporun sosyal gelişim üzerindeki etkilerinin incelenmesi

amaçlanmıştır. Araştırmada çocuklarını spora yönlendiren ebeveynlerin çocuklarında gördükleri davranış değişiklikleri değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonunda düzenli olarak spor etkinliklerine yönlendirilen çocukların okul yaşantılarının düzene girdiği, sınıf çalışmalarındaki isteklerinin arttığı, hırçınlık düzeylerinin azaldığı, disiplin ve sorumluluk duygularının geliştiği, bunun yanında fiziksel hareketlilik düzeylerinin ise artış gösterdiği belirlenmiştir. Aynı araştırmada çocukların içine kapanık ruh halinden uzaklaştıkları ve akran ilişkilerinin geliştiği sonucuna ulaşılmıştır. Öztürk ve diğerleri (2007, 147) tarafından yapılan araştırmada hentbol sporuna katılımın çocukların sosyal yetkinlik beklentilerini geliştirdiği tespit edilmiş, Bailey (2006, 397) tarafından yapılan araştırmada ise çocuklarda spora katılımın sadece fiziksel ve bilişsel değil, aynı zamanda sosyal açıdan da gelişime katkı sağladığı ifade edilmiştir.

Çocuklarda beden eğitimi ve sporun önemini gösteren diğer bir olgu beden eğitimi ve spor etkinliklerinin motorsal gelişim alanını desteklemesidir. Literatürde yer alan araştırma bulguları değerlendirildiği zaman, beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımın motorsal gelişim özelliklerini farklı düzeylerde geliştirdiği görülmektedir. Deli ve diğerleri (2006, 5) tarafından yapılan araştırmada okul öncesi dönemdeki çocuklarda uygulanan farklı fiziksel etkinlik türlerinin lokomotor gelişim üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında çocuklar A, B ve C gruplarına ayrılmıştır. A grubunda yer alan çocuklara temel hareket beceri egzersizleri, B grubunda yer alan çocuklara müzik ve temel hareket beceri egzersizleri, C grubunda yer alan çocuklara ise serbest oyun etkinlik programı uygulanmıştır. Uygulanan eğitim programlarının başlangıcında ve sonunda çocuklar kaba motor beceri testlerine dâhil edilmiştir. Araştırmanın sonunda C grubunda yer alan (serbest oyun etkinliklerine katılan) çocuklarla kıyaslandığı zaman A ve B gruplarında bulunan çocukların temel lokomotor becerilerinin daha fazla geliştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Saygın ve diğerleri (2005, 205) tarafından yapılan araştırmada 10-12 yaş grubunda bulunan çocuklara uygulanan 16 haftalık temel hareket eğitimi programının motorsal performans parametreleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Deney ve kontrol gruplu gerçekleştirilen çalışmada kontrol grubunda bulunan çocuklar herhangi bir bedensel etkinlik programına dâhil edilmemiştir. Araştırmanın sonunda kontrol grubunda bulunan çocuklarla kıyaslandığı zaman hareket eğitim programına katılan çocukların esneklik, dikey sıçrama, el kavrama kuvveti ve aerobik dayanıklılık performanslarında istatistiksel olarak anlamlı bir gelişme meydana geldiği tespit edilmiştir. Wrotniak ve diğerleri (2006, 1758) tarafından yapılan araştırmada 8-10 yaş grubunda bulunan kız ve

erkek çocuklarında sahip olunan fiziksel aktivite düzeyi ile motorsal beceriler arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada çocukların fiziksel aktivite düzeylerinin motor performans parametreleri üzerinde önemli bir belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Polat (2009) tarafından yapılan diğer bir araştırmada, 9-12 yaş grubu çocuklar düzenli badminton çalışmalarına dahil edilmiş, araştırmının sonunda badminton sporuna katılan çocukların el kavrama kuvveti, dikey ve yatay sıçrama, omurga esnekliği ve baskın el görsel reaksiyon test sonuçlarında anlamlı gelişme gözlemlendiği tespit edilmiştir.

2.1.5.2.Ergenlik Döneminde Beden Eğitimi Ve Sporun Önemi

İlerleyen yaşlarda düzenli spor yapma alışkanlığına sahip olmanın temelinde ergenlik döneminde düzenli spor yapma alışkanlığı kazanılmasının büyük bir payı bulunmaktadır (Sheerder vd., 2006, 413). Ergenlik döneminde spora katılımın sağlık açısından birçok açıdan yararı bulunmaktadır (Taliaferro vd., 2010, 399). Bu nedenle ergenlik döneminde spora katılımın oldukça önemli bir konu olduğu belirtilmektedir (Moore ve Chudley, 2005, 487-491). Ergenlik döneminde spora katılım her şeyden önce sağlıkla ilişkili yaşam kalitesinin yükselmesine katkı sağlamaktadır. Yapılan araştırmalarda genel olarak sedanter bir yaşam tarzına sahip ergen bireyler ile kıyaslandığı zaman düzenli spor yapma alışkanlığı bulunan ve fiziksel aktivite düzeyi yüksek ergenlerin daha yüksek yaşam kalitesine sahip oldukları tespit edilmiştir (Casey, 2016, 1). Ergenlik döneminde düzenli spora katılım sinir sisteminin daha sağlıklı çalışmasına da katkı sağlamaktadır (Alkan vd., 2013, 8).

Genç yaşlarda spor yapan bireylerin günlük enerji gereksinimleri spor yapmayan akranlarından daha yüksektir (Korkmaz, 2010, 401). Ancak son yıllarda çocuklarda olduğu gibi ergenlik döneminde bulunan bireylerde de hareketsiz yaşam tarzı artmıştır (Dwyer vd., 2006, 75). Buna paralel olarak ergenlik döneminde bulunan bireylerin vücuda aldıkları kaloriye kıyasla tükettikleri kalori miktarı da azalmıştır. Sonuç olarak ergenlik dönemindeki bireylerde fazla kiloluluk ve obezite oranında artış meydana gelmiştir. Bu noktada literatürde yer alan çalışmalarda, ergenlik dönemindeki bireylerde fiziksel aktivite ve spor etkinliklerine yönelmelerinin önemli bir hal aldığı belirtilmektedir (Salmon vd., 2007, 144). Vücuttaki enerji dengesine bağlı olarak iyi bir vücut yapısına ve fiziksel görünüme sahip olan bireylerin beden imajları da yükselmektedir. Yapılan araştırmalarda ergenlik döneminde spora katılan bireylerin aynı yaş grubunda bulunan sedanter bireylere

kıyasla beden görünümlerinden daha memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Abbott ve Barber, 2011, 333).

Ergenlik döneminde bulunan bireylerde spora katılımın sosyal açıdan gelişime katkıda sağladığı bilinmekte olup (Eime vd., 2013, 1), son yıllarda spor psikolojisi üzerine yapılan araştırmaların bu konuda yoğunlaştığı görülmektedir (Ullrich-French ve Smith, 2006, 194). Yapılan araştırma bulguları ergenlik döneminde spora katılımın sosyal özellikleri farklı açılardan geliştirdiğini göstermektedir. Yapılan bir çalışmada ergenlik döneminde bulunan hem erkek hem de kız çocuklarında spora katılımın benlik saygısını geliştirdiği, bireyin akran grubu içine daha kolay girmesine katkı sağladığı tespit edilmiştir (Daniels ve Leaper, 2006, 875).

Ergenlik döneminde sporun sağladığı faydaların içerisinde psikolojik faydalar önemli bir yer tutmaktadır. Literatürde yer alan araştırma bulguları da ergenlik döneminde spora katılımın psikolojik açıdan faydalı olduğu görüşünü desteklemektedir (Donaldson ve Ronan, 2006, 369). Dishman vd., 2006, 396; Michaud vd., 2006, 546) tarafından yapılan araştırmada ergenlik döneminde bulunan kızlarda spora katılımın psikolojik yapı üzerine etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ergenlik döneminde bulunan toplam 1250 kız çocuğunun katıldığı araştırmada fiziksel aktivite ve spora katılımın depresyon belirtilerinin azalmasına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Babiss ve Gangwisch (2009, 376) tarafından yapılan benzer bir çalışmada, ergenlik döneminde bulunan bireylerde spor ve fiziksel aktiviteye katılımın depresyonu azalttığı ve intihar etme düşüncesini en aza indirdiği belirlenmiştir. Sabiston vd., (2016, 105) tarafından ergenlik döneminde bulunan bireyler üzerinde yapılan diğer bir araştırmada özellikle takım sporlarına katılımın depresyon belirtilerini azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.1.5.3. Yetişkinlik Döneminde Beden Eğitimi Ve Sporun Önemi

Son yıllarda yetişkinlik döneminde bulunan bireylerde hareketsiz yaşam tarzı alışkanlıklarının artış gösterdiği, buna paralel olarak yetişkin bireylerde obezite başta olmak üzere birçok sağlık sorununun boy gösterdiği belirtilmektedir. Hareketsiz yaşam tarzının vücut yağ artışını beraberinde getirmesi insanların kilo vermek için bazı arayışlar içine girmelerine zemin hazırlamıştır. İnsanların kilo kontrolü sağlamak için kullandıkları yöntemlerin başında düşük kalorili beslenme programları ve zayıflama ilaçları kullanma gelmektedir. Böyle bir yaşam döngüsü üzerinde beden eğitimi ve spor etkinliklerinin insan yaşamındaki önemi ortaya çıkmaktadır. Çünkü beden eğitimi ve spor etkinlikleri insanların

fiziksel sağlıklarının korunmasına ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmalarına katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda sağlık için spora katılım herkes için önemli bir husustur (Çöndü, 2004, 30).

Fiziksel olarak aktif bir hayat tarzını benimsemiş insanların sağlıklarını koruma ve geliştirme olasılıkları yüksektir. Fiziksel aktivite düzeyinin artması organizmanın hastalıklara olan direncini arttırmakta, neşeli ve zinde bir bedensel yapıya kavuşmaya, yaşlanmanın ve yaşlanma belirtilerinin en aza indirilmesine, yaşlanmaya bağlı organik gerilemenin mümkün olduğu kadar yavaşlatılmasına, solunum ve dolaşım sistemlerinin yüksek kapasitede çalışmasına ve psikolojik açından gerginliğin azaltılmasına katkı sağlamaktadır (Arabacı ve Çankaya (2007: 2). Bu nedenle fiziksel olarak aktif bir yaşam tarzına sahip olan yetişkin bireylerin hastalıklara yakalanma olasılığı, hareketsiz yaşam tarzına sahip insanlara kıyasla daha düşüktür. Literatürde yer alan çeşitli araştırma bulguları da aktif yaşam tarzının hastalıklardan korunmada etkili bir yol olduğu görüşünü desteklemektedir (Heper, 2012, 5).

Gökhan ve diğerleri (2011, 35) tarafından yapılan araştırmada yüzme egzersizlerinin 20-29 yaş grubunda bulunan sedanter erkek bireylerin solunum fonksiyonları, vücut kompozisyonları ve kan basıncı düzeyleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Deney ve kontrol gruplu araştırma modeline göre gerçekleştirilen çalışmada deney grubunda bulunan katılımcılara 8 hafta boyunca yüzme egzersiz programı uygulanmıştır. Uygulanan yüzme egzersiz programının sonunda deney grubunda bulunan katılımcıların solunum fonksiyonlarının kapasitelerinde artış gözlemlendiği, vücut yağ oranlarında ve diastolik kan basıncı düzeyinde anlamlı bir azalma meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çolakoğlu ve Karacan (2006, 277) tarafından yapılan araştırmada hem genç hem de orta yaş grubundaki kadınlara uygulanan 12 haftalık aerobik egzersiz çalışmasının (koç-yürü egzersizi) bazı fiziksel ve fizyolojik parametreler üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında genç ve orta yaş grubunda yer alan kadınlara 3 ay boyunca haftada 3 gün boyunca günde 30'ar dakika koç-yürü egzersizi uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda katılımcıların kan basıncı, vücut ağırlığı ve istirahat kalp atım sayılarında anlamlı bir azalma meydana geldiği belirlenmiştir. Motorsal performans parametreleri açasından ele alındığı zaman uygulanan antrenman programına paralel olarak katılımcıların anaerobik güç, dikey sıçrama, aerobik güç ve esneklik performanslarında anlamlı bir gelişme gözlemlendiği tespit edilmiştir.

Hill ve diğ., (2007, 1267) tarafından yapılan araştırmada 25-65 yaş aralığında bulunan yetişkin bireylerde aerobik egzersizin sağlık üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırmada yetişkin bireylerde dzenli egzersizin vucut kompozisyonu uzerinde olumlu etkileri olduğu belirlenmiş, bunun yanında aerobik egzersiz çalışmalarına katılımın kalp-damar hastalıklarına yakalanma olasılığını azalttığı tespit edilmiştir Tsai ve diğ., (2004: 255) tarafından yetişkin hipertansiyon hastası bireyler uzerinde yapılan araştırmada hastalar 10 hafta boyunca haftada 3 gün olmak uzerine dzenli egzersiz programına dahil edilmiştir. Araştırmanın sonunda yetişkin hipertansiyon hastalarında uygulanan egzersiz programına bağlı olarak yaşam kalitelerinde artış, kan basınçlarında ise anlamlı bir azalma meydana gelmiştir.

Genç ve orta yaş grubunda bulunan bireylerde olduğu gibi yaşlılarda da egzersizin sağlık açasından birçok yararı bulunmaktadır. Yaşlı bireylerde özellikle aerobik egzersizler vucut kompozisyonu ve fiziksel performans düzeyini geliştirmektedir (Kelley ve Kelley, 2006, 1500). Yaşlı bireylerde egzersize katılımın fiziksel özellikler uzerinde olumlu etkiler meydana getirmesinin temelinde egzersize bağlı olarak organizmada meydana gelen fizyolojik, fonksiyonel ve metabolik adaptasyonun etkili olduğu belirtilmektedir (Hekim ve Hekim, 2015, 420). Literatürde yer alan birçok araştırmada da yaşlılarda egzersize katılımın kuvvet, dayanıklılık ve esneklik gibi fiziksel uygunluk unsurları uzerinde olumlu katkıları olduğu tespit edilmiştir (Woo ve diğ., 2007, 262; Jessup ve diğ., 2003, 171; Rhodes ve diğ., 2000, 18). Benzer şekilde yapılan araştırmalarda yaşlılarda egzersizin vucut bileşenleri (yağsız vucut kitlesi, vucut yağ oranı, kas kütlesi, kemik mineral yoğunluğu) uzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Zorba, 2013: 53; Korpelainen ve diğ., 2006, 109; De Jong ve diğ., 2000, 947; Englund ve diğ., 2005, 1117; Muir ve diğ., 2013, 1; Michaelsson ve diğ.i, 2007, 1094). Literatürde yer alan bazı araştırmalarda ise yaşlılarda dzenli egzersizin hem fiziksel hem de fonksiyonel özelliklerin daha sağlıklı olmasına katkı sağladığı belirlenmiştir (Rubenstein ve diğ., 2000, 317; Koçak ve Özkan, 2010, 46). Eraslan ve Hekim (2015, 458) tarafından yapılan araştırmada yaşlılarda egzersizin sağlık açasından faydalı olduğu belirtilmiş, yaşlılarda sağlığın korunması ve geliştirilmesinde egzersizin rolü ile ilgili şu ifadelere yer verilmiştir;

- Yaşlılarda fonksiyonel ve mental açından ortaya çıkan sağlık problemlerinin azaltılmasında egzersiz oldukça faydalıdır. Bundan dolayı yaşlı bireylerde sıklıkla görülen psikolojik ve fonksiyonel sağlık problemlerinin en aza indirilmesinde egzersize katılım oldukça önemlidir. Bunun yanında yaşlı bireylerin egzersize

katılımları devletlerin yaşlılarda görülen rahatsızlıkların tedavileri için ayırdıkları bütçelerin de azalmasına katkı sağlamaktadır.

- Yaşlılarda spor ve egzersiz faaliyetlerine katılım yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlamaktadır (Eraslan ve Hekim, 2015, 458).

2.1.6. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

Ders olarak ele alındığı zaman beden eğitimi ve spor derslerinin genel amaçları Milli Eğitim Temel Kanununda aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

- Atatürk'ün ve düşünürlerin beden eğitimi ve spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme,
- Bütün organ ve sistemlerini seviyesine uygun olarak güçlendirebilme ve geliştirebilme,
- Sınır, kas ve eklem koordinasyonunu geliştirebilme,
- İyi duruş alışkanlığı edinebilme,
- Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
- Ritim ve müzik eşliğinde hareketler yapabilme,
- Halk oyunlarımızla ilgili beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme,
- Milli bayramlar ve kurtuluş günlerinin anlamını ve önemini kavrayabilme, törenlere katılmaya istekli olabilme,
- Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararlarını kavrayarak boş zamanlarını spor faaliyetleriyle değerlendirmeye istekli olabilme,
- Temel sağlık kuralları ve ilk yardım ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme,
- Tabiatı sevmeye, temiz hava, su ve güneşten faydalanabilme,
- İş birliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme,
- Görev ve sorumluluk alma, lidere uyma ve liderlik yapabilme,
- Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verebilme,
- Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıklar edinebilme,
- Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme,
- Spor araç ve tesisleri hakkında bilgi sahibi olma ve bunları gereği gibi kullanabilme,
- Dostça oynama ve yarışma, kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme (Açak, 2006, 2; Çoban ve Ünveren, 2007, 3).

İnsanların spor etkinliklerine katılım tercihleri amaç ve beklentilerine göre şekillenmektedir. Bunun yanında bazı demografik ve çevresel unsurlar insanların spora katılımlarını etkilemektedir. Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada, öğrencilerin %67'sinin düzenli spor yapma alışkanlığı bulunduğu, öğrencilerin genellikle grup halinde yapılan spor etkinliklerine katıldıkları ve öğrencilerin %88,6 gibi büyük bir oranının herhangi bir spor kulübüne üye olmadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin spor yapma amaçlarının başında ise sırasıyla sağlıklı olma, stresten uzaklaşma, hareket etmiş olma ve boş zamanları değerlendirme amaçlarının geldiği sonucuna ulaşılmıştır (Özdiñ, 2005, 80-81). Türkay, Diñer ve Diñer (2014, 255) tarafından yapılan araştırmada vücut geliştirme ve fitness merkezine gelen bireylerin beden kitle indeksi, yaş ve cinsiyetlerine göre spor yapma nedenlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada katılımcıların büyük bir bölümünün kilo vermek amacıyla spor yaptıkları belirlenmiş, yaş ve beden kitle indeksi arttıkça insanların kilo vermek amacıyla spor yönelme oranlarının da arttığı bulunmuştur. Korkmaz (2010, 407) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada öğrencilerin spor yapma amaçlarının başında eğlenme ve stres atma amacının geldiği tespit edilmiştir. Tel ve Köksalan (2008, 261) tarafından öğretim üyeleri üzerinde yapılan araştırmada öğretim üyelerinin sportif tercihlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Buna göre, erkek öğretim üyelerinin genellikle futbol oynadıkları, kadın öğretim üyelerinin ise halk oyunları ve modern danslara yöneldikleri belirlenmiştir. Hem kadın hem de erkek öğretim üyelerinin ortak katıldıkları sportif etkinliğin yürüyüş olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında kadın öğretim üyelerinin avcılık, basketbol, vücut geliştirme, binicilik ve kürek gibi spor dallarına katılmadıkları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretim üyelerinin genellikle sağlıklarını korumak amacıyla spora yöneldikleri sonucuna ulaşılmıştır.

İnsanların sağlık amaçlı yöneldikleri spor etkinliklerinin sayısı oldukça fazladır. Literatürde yer alan araştırma bulguları da farklı spor dallarına yönelen insanların sağlıklı olmak amacıyla ilgili spor dallarına yöneldiklerini göstermektedir (Ölçücü ve diğ., 2012, 5; Bayraktar ve Sunay, 2007, 63; Sunay ve Saracaloğlu, 2003, 43; Yıldırım ve Sunay, 2009, 107). Sağlık amaçlı spor yapanlar genellikle sevdikleri ve beklentilerini karşılayacak spor etkinliklerine yönelmektedirler. Yapılan bir araştırmada doğa sporları ile ilgilenen bireylerin hem doğayla bütünleşmek hem de daha sağlıklı bireyler olmak için doğa sporlarına yöneldikleri belirlenmiştir. Aynı araştırmada sağlık amaçlı doğa sporlarına yönelen insanların büyük bir bölümünün doğa sporlarını ilgi alanları olarak gördükleri belirlenmiştir (Ardahan ve Lapa, 2011, 1327).

İnsanların spor etkinliklerini tercih etmelerinde bazen serbest zamanlarını değerlendirme amacı bulunmaktadır. Diğer bir ifade ile insanlar serbest zamanlarını dinlenerek veya eğlenerek geçirmek adına spor etkinliklerine yönelebilmektedirler. Bu kapsamda spor etkinlikleri birer rekreasyon faaliyeti olarak değerlendirilmektedir (Tel ve Köksalan, 2008, 264). Literatürde yer alan araştırmalar değerlendirildiği zaman çocuk, genç, yaşlı, öğrenci, çalışan ve çalışmayan herkesin farklı düzeylerde de olsa spor faaliyetlerine rekreasyon amaçlı yöneldikleri görülmektedir (Sarbağ ve Aksoy, 2011, 17; İmamoğlu, 2009, 47; Hekim ve Eraslan, 2015, 504; Hekim ve Yüksel, 2015, 439).

Spor yapan insanların büyük bir bölümü profesyonel düzeyde sporcu olup, son yıllarda yarışmaya dönük spora katılımın arttığı bilinmektedir. Profesyonel düzeyde spora katılan bireylerin motorsal özelliklerinin yüksek düzeyde gelişmiş olması gerekmektedir. Profesyonel düzeyde yapılan spor dallarında uluslararası büyük organizasyonlar düzenlenmektedir. Bu durum hem sporcuların kendilerini kanıtlamalarına hem de ülkelerin turizm ve tanıtım potansiyellerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Ölçücü ve diğerleri, 2012, 6).

Sporcuların profesyonel düzeyde spor yapma amaçlarının içerisinde her zaman yarışma kazanmak, maddi gelir sağlamak veya profesyonel bir sporcu olmak gibi amaçların gelmediği, bazı sporcuların profesyonel düzeyde spor yapma amaçlarının farklı olduğu bilinmektedir. Yapılan araştırmalarda bazı spor dallarında sporcuların profesyonel düzeyde spor yapma amaçlarının başında sporun olumlu katkılarından haberdar olmak, spor yaparak boş zamanlarını olumlu değerlendirmek, spor yaparak sağlıklı olmak, sporcu olarak, arkadaşlarla tanınıp sevmek ve sayılmak gibi amaçların geldiği tespit edilmiştir (Topal, 2016; Bayraktar ve Sunay, 2009, 65).

2.1.7.Okul Sporları

Türkiye’de okul sporlarının uygulanışı, işleyişi ve okul spor kulüplerinin kuruluşlarına ilişkin eski yasa 01.04.1991 tarih ve 20832 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmış olan Okul Spor Kulüpleri Yönetmeliği’dir. Bu yönetmelik 2013 yılında yürürlükten kaldırılmış, okul sporları ve spor kulüplerine ilişkin yeni yasa 05.11.2013 tarih ve 28812 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Okul Spor Faaliyetleri Yönetmeliği’nde düzenlenmiştir. Günümüzde okul sporları ve spor kulüplerine ilişkin olarak bu yasa yürürlüktedir. Okul sporlarının işleyişine ilişkin düzenlemeler söz konusu yasanın 5.

maddesinde belirtilmiştir (www.resmigazete.gov.tr). Yasanın 5. maddesinde yer alan düzenlemeler aşağıda sıralanmıştır;

- Okullar arasında yapılacak spor müsabakaları, oyunlar ve fiziksel etkinlikler; Uluslararası oyun kuralları, Genel Müdürlük mevzuatı, ISF'nin talimatları ve mevzuatı ile spor federasyonlarının ilgili mevzuatlarına göre gerçekleştirilmektedir.
- Okullarda müdürler, müdür yardımcıları, öğretmenler, sporcu ve antrenörlerin spor faaliyetlerinin düzenlenmesine ilişkin işlemleri il müdürlükleri tarafından yürütülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nda görevli olan katılımcıların tüm idari iş ve işlemleri Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı il/ilçe milli eğitim müdürlüklerince yürütülür.
- Ferdi sporcuları veya okul takımlarını çalıştıracak kişilerin öncelikli olarak antrenörlük belgesine sahip olan beden eğitimi öğretmenlerinden veya antrenörlük belgesine sahip diğer insanlardan oluşması gerekmektedir. Oyun etkinliklerinde ise öğretmenlerin görev yapmaları yeterlidir.
- Mahalli müsabakaların, okullar arası yarışma ve sportif faaliyetlerin düzenlenmesinde il tertip komiteleri görevlidir.
- Mahalli, grup merkezi ve yarı final merkezi müsabakalarında birinci olan ve ek kontenjandan dolayı katılım hakkı tanınan takım ve/veya ferdi sporcular, spor dalının özelliğine göre bir üst kademedeki müsabakalara katılmak zorundadır. Ancak bir üst kademe yer alan müsabakalara katılamayacak okul takımları ve/veya ferdi sporcu öğrenciler, yarışma tarihinden en az beş gün öncesinde il veya ilçe milli eğitim müdürlükleri kanalıyla mazeretlerini belgelendirerek il müdürlüğüne bildirimde bulunmak zorundadır. Taahhüt edilen müsabakalara mazeretsiz katılmayanlar hakkında ilgili mevzuat doğrultusunda sportif müeyyide uygulanır, bunun yanında bu durum il milli eğitim müdürlüklerine bildirilir.
- İl ve ilçe milli eğitim müdürlükleri arasında spor tesislerinin ortak kullanımı ve ücretsiz tahsis edilmesi ile karşılıklı personel görevlendirilmesi sağlanır. Spor faaliyetlerinin türüne göre tesislerin kullanım şekilleri il tertip komitelerince belirlenir.
- Okullar eğitim ve öğretim faaliyetinin başladığı dönemlerin başında mahalli yarışmalardan hangilerine katılacaklarını ve katılacakları spor dalları ile kategorilerini Okul Sporları Bilgi Yönetim Sistemi'ne girmek zorundadırlar. Genel Müdürlük tarafından yıllık faaliyet programında yer alan spor müsabakalarında

başarılı olan takımlar üst kademedeki müsabakalara katılma hakkı elde ederler. Tüm müsabakaların finalleri Türkiye birinciliği şeklinde gerçekleştirilir. Yapılan müsabakalarda görevli olacak kişiler il müdürlükleri tarafından görevlendirilir.

- Aynı binalarda eğitim faaliyetlerine devam eden birleşik okullarda her çocuk kendi kademesindeki müsabakalara katılabilir. Sporcu öğrencilerin bir kademede yarışabilmeleri için öncelikli olarak yarışmanın yapılacağı eğitim kademesinde bulunmaları gerekmektedir. Bu nedenle aynı binada eğitime devam eden ilkökul, ortaokul ve liselerde sporcuların kademeler arası geçiş yapmaları söz konusu olamaz.
- Okul sporlarının her kademesinde yardımlaşma, kardeşlik, centilmenlik, hoşgörü ve kaynaşma gibi değerler ön planda tutulmalıdır. Mümkünse spor müsabakalarının yapıldığı bölgenin tarihi ve kültürel özelliklerinin diğer sporcular tarafından tanınması sağlanmalıdır. Okul sporlarının kademe yarışmaları il tertip komiteleri tarafından düzenlenir. İlgili mevzuat kapsamında özel kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları müsabakaları destekleyebilir.
- Aksi bir hüküm belirtilmediği sürece her okul aynı branşta yapılacak yarışmalara birer kız ve erkek takımı ile katılabilirler. Karma takımlı veya ferdi müsabakalarda kurallar teknik açıklamaların olduğu bölümde belirtilmelidir. Ferdi spor dallarında müsabakalarda yer alacak sporcu sayıları Genel Müdürlük tarafından belirlenir.
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni temsilen müsabakalara katılacak olan sporcularda bu yönetmelikteki esaslara göre müsabakalara dâhil edilirler.
- Genel Müdürlük tarafından spor dallarının geliştirilmesi adına antrenör, öğretmen ve öğrencilere kamp eğitim programları uygulanabilir.
- Her eğitim ve öğretim döneminde Türkiye birinciliği müsabakalarında dereceye giren okullar ülkemizi yurt dışında yapılacak olan okullar arası müsabakalarda temsil hakkı kazanırlar.
- Okullar arası müsabakalara katılan tüm sporcu, antrenör ve idareciler resmi olarak izinli sayılırlar.
- Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilen her türlü spor etkinliğinde sponsorluk, yayın ve pazarlama faaliyetleri ilgili mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilir.
- İllerde gerçekleştirilen mahalli müsabakaların ve her sene Genel Müdürlük tarafından belirlenen illerde düzenlenecek olan müsabakaların tescil yetkisi il tertip komitelerine aittir.

- Spor müsabakalarına katılacak tüm sporcu, idareci, öğretmen veya antrenör sayıları ilgili spor dalının açıklamalar bölümünde belirtilmelidir.
- Genel müdürlük, spor yarışmalarının gelişimi için gerekli önlemleri alır, hangi spor dallarının yapılacağına ve spor müsabakalarının nasıl uygulanacağına karar verir (www.resmigazete.gov.tr).

Ülkemizde okul sporları kapsamında gerçekleştirilen birçok spor müsabakası bulunmaktadır. İlgili mevzuata uygun olarak gerçekleştirilen ve Türkiye birinciliği müsabakaları bulunan spor dalları aşağıda sıralanmıştır;

- Atıcılık
- Atletizm
- Badminton
- Basketbol
- Bedensel engelliler
- Bisiklet
- Bocce
- Boks
- Jimnastik (artistik)
- Jimnastik (ritmik)
- Jimnastik (step-aerobik)
- Jimnastik (aerobik)
- Dart
- Eskrim
- Futbol
- Futsal
- Görme engelliler
- Güreş
- Halk oyunları (www.ispartagsb.gov.tr).

2.1.8.Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi'nde beden eğitimi öğretmeni "Görev yaptığı eğitim kurumunda öğrencilere beden eğitimi dersleri vermekle yükümlü kişi" şeklinde tanımlanmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki anlamda yeterli olabilmeleri için bazı özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin sahip

olmaları gereken özelliklerin başında spor yeteneği olması, spora karşı ilgili ve sporda başarılı olması, düşüncelerini başkalarına aktarabilmesi, öğrencilere iyi bir öğrenme ortamı sağlayan, dikkatli ve işine özen gösteren, mesleki sorunları ile ilgilenen ve sorunlara çözüm önerisi getiren, insanlarla iyi iletişim kurabilen, sabırlı, hoşgörülü, kendini geliştirme konusunda istekli, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini anlayabilen, yaratıcı ve kendini geliştirmeye istekli olma gelmektedir (e-ogrenme.iskur.gov.tr).

Öğretmenlik öncesi dönemde üniversite yıllarında öğretmen adayları bir taraftan uzmanlık alan dersleri görürken, diğer taraftan da meslek hayatlarında öğrencilere nasıl davranacaklarına ilişkin formasyon dersleri almaktadırlar (Dursun ve Karagün, 2012, 94). Öğretmen yetiştiren bölümlere dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de büyük önem verilmektedir. Çünkü ülkelerin eğitim alanında gelişmeleri için iyi eğitim almış, yüksek motivasyon sahibi öğretmenlere gereksinim duyulmaktadır (Mirzeoğlu, Aktağ ve Boşnak, 2007, 113).

Türkiye’de beden eğitimi öğretmeni yetiştirme programları üniversitelere bağlı beden eğitimi ve spor yüksekokullarında yer almaktadır. Bu programlarda ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi derslerini yürütecek öğretmen adayları yetiştirilmektedir (Sunay, Müniroğlu ve Gündüz, 2004, 102). Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri, 1992 yılından itibaren Bakanlar Kurulu Kararları ile üniversitelerde rektörlüğe bağlı yüksekokullar olarak, ayrı bir eğitim örgütü konumuna getirilmişlerdir. Bu yüksekokullar, beden eğitimi öğretmenin yanında, antrenör ve spor yöneticisi de yetiştirmektedirler (Bilir vd., 2003, 118). Beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren kurumların sadece birinci öğretimleri bulunmakta olup, öğretmen yetiştirme programlarında ikinci öğretim yer almamaktadır (Yıldız vd., 2008,).

Bu programların eleştirildiği bazı noktalar bulunmaktadır. Bunların başında beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programlarına giriş süreçleri gelmektedir. Bilindiği gibi beden eğitimi ve spor öğretmeni programlarına özel yetenek sınavları ile girilmektedir. Ancak bazı adaylar özel yetenek sınavlarından yeterli düzeyde puan almamalarına rağmen yükseköğretime geçiş sınav puanları yüksek olduğu için öğretmen yetiştirme programlarına girebilmektedirler. Bu durum, fiziksel uygunluğu ve kişilik özellikleri spora yatkın olmayan kişilerin de beden eğitimi öğretmeni olabilmelerinin yolunu açmaktadır (Hergüner, Arslan ve Dünder, 2002, 50).

Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerin beden eğitimi derslerinin uygulanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesinde birinci dereceden sorumlu kişilerdir (Demirhan ve diğ., 2014, 58). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki açıdan görevleri Milli Eğitim

mevzuatında belirlenmiştir. Buna göre, beden eğitimi öğretmenlerinin temel görevleri şu şekilde sıralanmaktadır;

- Eğitim faaliyetinin yürütüleceği grubun özelliklerine uygun çalışma programları hazırlamak,
- Kendisine ayrılan ders saatlerinde öğrencilerin kazanması gereken bilgi ve becerilerin en iyi şekilde kazandırılması gerekli düzenlemeleri yürütür,
- Eğitsel kol çalışmalarına dâhil olan öğrencilerin yeteneklerini geliştirmeleri için etkinlikler düzenler,
- Öğrencilerin ders ile ilgili sorunlarını çözmeye çalışır ve derslerdeki gelişimlerini takip eder,
- Öğrencilerin gelişim alanlarını izler, gelişim alanlarını göz önünde bulundurarak öğretim planlarının hazırlanmasına katkıda bulunur,
- Nöbetçi olduğu günlerde okulda düzen ve disiplinin sağlanmasına destek olur,
- Sınıf öğretmeni olarak, ders ve alan seçimlerine katkıda bulunur, yönetim ile ilişkilerini sağlar (e-ogrenme.iskur.gov.tr).
- 17 Nisan 2015 tarih ve 29329 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanan yasaya göre, beden eğitimi öğretmenlerinin ilk defa kadroya atanmaları açılan kontenjanlar dâhilinde gerçekleşmektedir. Beden eğitimi öğretmenliğine ilk atamalarda kontenjanın %10'u milli sporculara ayrılmaktadır. Spor liselerinde beden eğitimi öğretmenliğine atanacaklarda;
- Başvuru tarihinde öğretmenin alanının açılan kadro ilanındaki alana uygun olması,
- Başvurunun son günü itibariyle Bakanlık kadrolarında adaylık öğretmenlik süresi dâhil olmak üzere en az üç yıl öğretmenlik yapmış olma,
- Bakanlık tarafından yapılacak olan değerlendirme ve uygulama sınavında başarılı olma, şartları aranmaktadır. Bunun yanında beden eğitimi öğretmeni kadro atamalarında eğitim kurumunda norm kadro açığı gözetilmekte ve yerleştirmelerde puan üstünlüğü göz önünde bulundurulmaktadır (www.resmigazete.com).

2.1.9. Türkiye'de Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutum

Genel olarak tutum kavramı insanların çevrelerindeki olgu ve nesnelere karşı sahip oldukları tepki eğilimini ifade etmektedir. Diğer bir ifade ile tutum, insanların bir durum, olgu veya olay karşısında ortaya koymaları beklenen davranış biçimidir. Tutumun konusu bazen bir durum, bir eşya, bir tasarım, bir olay veya bir kişi olabilirken, bazen soyut

olgular da (iyi, kötü, yüce, mutluluk, mutsuzluk vb.) tutumun konusu olabilmektedir. İnsanların sahip oldukları tutumlar toplum yapısına, kültürel birikim düzeyine, yaşam deneyimlerine ve toplumsallaşma süreçlerine göre şekillenmektedir (İnceoğlu, 2010, 7-8).

Tutumların oluşmasını ve şekillenmesini sağlayan üç öge bulunmaktadır. Bu öğeler bilişsel, duygusal ve davranışsal öğelerdir (İnceoğlu, 2010, 20). Bilişsel öge, tutumun nesnesine ilişkin inanç, bilgi ve kanaatlerden meydana gelmektedir. İnançlara bağlanmış heyecansal duygular duygusal öğeyi oluşturmaktadır. Davranışsal eğitim ise bireyin nesne, olgu veya olay karşısında belirli bir biçimde tepki göstermesidir (Kavas, 2013, 2). İnsanların tutumları ekseninde sergiledikleri davranışlar sözler veya hareketlerden oluşmaktadır. Bu nedenle insanların olay, olgu veya nesnelere karşısında sergiledikleri tutumlar dışarıdan gözlemlenebilir (İnceoğlu, 2010, 25).

Tutumlar insan davranışlarının şekillenmesine katkı sağlayan duyuşsal faktörlerdir. Bu nedenle tutumların insan yaşamındaki davranışların şiddet ve yönünü etkilediği belirtilmektedir. Eğitim ortamında yapılan araştırmalarda öğrencilerin derslere, ders materyallerine ve öğretmenlere yönelik olarak geliştirdikleri tutumların ders başarısını etkilediği tespit edilmiştir (Hünük, 2006, 1). Diğer derslerde olduğu gibi beden eğitimi derslerine yönelik öğrenci tutumları da ders başarısı üzerinde önemli bir belirleyicidir. Beden eğitimi dersine yönelik olumsuz tutuma sahip olan öğrencilerin ders başarıları düşmekte, derse önem verme düzeyleri azalmakta ve derse katılmalarında bazı sorunlar ortaya çıkmaktadır. Tutumların insan yaşamında bu düzeyde önemli bir yere sahip olması tutum ile ilgili yapılan araştırmaların güncelliğini korumasına katkı sağlamaktadır (Güllü ve Güçlü, 2009, 139).

2.1.9.1.Spora Yönlendirmede Aile Tutumu

Çocukların sosyalleşme süreçlerinde önemli birer araç olduğu vurgulanan aile olgusu (Anderson vd., 2003, 242; Anderson vd., 2009, 428), toplumun en temel unsurlarının başında gelmekte olup, bireyin davranışlarının ve alışkanlıklarının şekillenmesinde ailenin büyük bir yeri bulunmaktadır. Spor etkinliklerine yönelme konusunda da ailenin önemli bir fonksiyonu olduğu belirtilmektedir (Elçi ve Ballı, 2011, 37; Yücel vd., 2015, 21). Yapılan deneysel araştırma bulguları da çocuklarda spor ve fiziksel etkinliklere katılım üzerinde aile tutumunun önemli bir belirleyici olduğu görüşünü desteklemektedir (Loprinzi ve Trost, 2010, 133; Zecevic vd., 2010, 1; Baxter-Jones ve Maffulli, 2003, 250). Ocak ve diğerleri'ne (2011, 15) göre, kentleşme ve sosyal

hareketliliğin aile ortamı içinde meydana getirdiği değişimler, aile içindeki rollerin de değişmesine zemin hazırlamıştır. Buna paralel olarak çocukların aile içindeki konumları değişmiş ve değerleri artmıştır. Son yıllarda aileler gerek sağlık kazanması gerekse de ileride iyi bir sporcu olması için çocuklarını spora yönlendirme yoluna gitmişlerdir.

Çocukların beden eğitimi ve spor faaliyetlerine yönelmeleri büyük oranda anne-babaların spora bakış açılarıyla yakından ilgilidir. Hatta ebeveynlerin spora yönelik yaklaşımları çocukların spora yönelmelerinde neredeyse en önemli belirleyici olarak değerlendirilmektedir. Bazı aileler çocuklarını spora yönlendirme konusuna sıcak bakmamaktadırlar. Buna karşılık bazı aileler gelişimlerinin ve sosyalleşme süreçlerinin desteklenmesi için çocuklarını spor etkinliklerine yönlendirmektedirler (Güven ve Öncü, 2006, 82). Ailelerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının olumsuz olmasını etkileyen bazı unsurlar bulunmaktadır. Örneğin; Türk toplumunda ailelerin çoğunluğu sporun akademik başarıyı olumsuz yönde etkileyeceğini düşünmektedir. Bu durum, ailelerin çocukların spora yönelmelerine sıcak bakmamalarına neden olmaktadır. Ancak dünya genelinde bazı ülkelerde okul-aile ilişkileri verimli bir biçimde işlemekte ve çeşitli eğitim faaliyetleri ile aileler bilinçlendirilmektedir. Bu ülkelerde aileler çocuklarını spora yönlendirme konusunda daha istekli olmaktadır (Öncü ve Güven, 2011, 29).

Spora yönlendirmede özellikle ailenin sahip olduğu demografik özellikler önemli bir role sahiptir. Aile her şeyden önce spora katılımı etkileyen sosyal bir faktördür (Kızılkaya, 2009). Ailenin çocuğunu fiziksel etkinliklere yönlendirme konusunda cesaretlendirmesi bile çocukların bedensel etkinliklere katılımlarını olumlu yönde etkilemektedir (Edwardson ve Gorely, 2010, 522). Yapılan çalışmalar özellikle kız çocuklarının spora yönelmesinde ebeveynleri tarafından sağlanan sosyal desteğin önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir (Hünük ve diğ., 2013, 3). Kotan, Hergüner ve Yaman (2009, 49) tarafından yapılan araştırmada çocukların spora yönelmelerinde ailenin etkisi değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmada ailelerin gelir ve eğitim düzeyinin, bunun yanında aile içerisinde spor yapan başka bireyler olmasının çocukların spora yönelmesinde oldukça etkili olduğu belirlenmiştir. Özellikle ailelerin spora yönelik olumlu tutuma sahip olmaları ve çocuklarını spora yönlendirme konusunda istekli olmalarının çocukların spora katılımlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.

Bayraktar ve Sunay (2009, 65) tarafından voleybol sporcuları üzerinde yapılan araştırmada katılımcıları spora teşvik eden en önemli unsurun beden eğitimi öğretmenleri olduğu, anne, baba ve kardeşlerin spora teşvik konusunda ikinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir. İmamoğlu (2009, 44) tarafından tenis sporu ile ilgilenen bireyler üzerinde

yapılan arařtırmada silenin spora teřvik konusunda etkili olduđunu dűřünen sporcuların oranının %19,8, ailede tenis sporu ile ilgilenen bařka birisinin olmasının tenis sporuna yűnelmede %15,4 etkili olduđu bulunmuřtur. Sunay ve Saracalođlu (2003, 45) tarafından yapılan arařtırmada Tűrk sporcusunu spora yűnlendiren unsurların ilk sırasında ailenin geldiđi tespit edilmiřtir. Yıldırım ve Sunay (2009, 105) tarafından yapılan benzer bir çalıřmada tenis sporuna katılan bireyleri bu spor dalına yűnlendiren unsurların ilk sırasında ailenin geldiđi belirlenmiřtir. Salar (2015) tarafından yapılan arařtırmada ise lise űđrencilerini ders dıřı spor etkinliklerine katılmaları konusunda teřvik eden unsurların içerisinde aile faktűrűnűn űn planda olduđu sonucuna ulařılmıřtır. Literatűrde yer alan çeřitli arařtırma bulguları da ailenin spora yűnlendirmede űnemli bir role sahip olduđunu gűstermektedir (Demirel, 2007, Kızılkaya, 2009).

2.1.9.2.Çevresel Etkenler

Spor etkinliklerine yűnelme konusunda bazı çevresel etkenlerin bűyűk bir űnemi bulunmaktadır (Mota vd., 2005, 834). Yapılan arařtırmalarda spora yűnelmede etkili olan çevresel faktűrlerin bařında arkadař çevresi, yařanılan çevredeki sportif etkinliklerin yapılma sıklıđı ve yařanılan çevredeki spor tesislerinin yeterliliđinin etkili olduđu bulunmuřtur (İmamođlu, 2009, 45). Sunay ve Saracalođlu (2003, 43) tarafından yapılan arařtırmada farklı spor dalları ile ilgilenen sporcuların spora yűnelmelerine etki eden çevresel faktűrler incelenmiř, spora yűnelmeyi etkileyen çevresel faktűrlerin içerisinde yakın çevredeki antrenűr ve arkadař çevresinin űn sıralarda yer aldıđı tespit edilmiřtir. Yıldırım ve Sunay (2009, 105) tarafından tenis sporcuları űzerinde yapılan arařtırmada sporcuları tenise yűnlendiren unsurlar içerisinde yařanılan çevrenin ikinci, arkadař çevresinin ise űűncű sırada yer aldıđı belirlenmiřtir.

Kazak'a (2007, 64) gűre, spora yűnelmede űnemli role sahip olan çevresel faktűrlerin bařında yerleřim yerinin spora yűnelik bakıř açısı ve yařanılan sosyal çevrede insanların spora katılım dűzeyleri gelmektedir. Yařanılan çevrede spora olumlu bakılması ve bűlgede bařarılı sporcuların yetiřiyor olması sűz konusu bűlgede yařayan bařka insanların da spora yűnelmesine teřvik etmektedir. Bu nedenle yařanılan bűlgede spora bakıřın olumlu olmasının bűlgede yařayan insanların spora yűnelmelerini olumlu yűnde etkileyeceđi sűylenebilir.

Demirel (2007) tarafından yapılan arařtırmada Afyonkarahisar ilinde spora katılımı olumlu ve olumsuz yűnde etkileyen çevresel faktűrlerin belirlenmesi amaçlanmıřtır. Spora

katılımı olumlu yönde etkileyen ve spora katılımı teşvik eden çevresel faktörlerin başında arkadaş çevresi ve yakın antrenörlerin etkili olduğu belirlenmiştir. Aynı araştırmada spora katılımı olumsuz yönde etkileyen çevresel unsurların başında ise çevre ve iklim şartlarının yetersiz olması, yerel kurumların sporu desteklememesi, yeterli spor tesis ve malzemesi olmaması gibi unsurların geldiği sonucuna ulaşılmıştır.

2.2.İlgili Araştırmalar

Çocuklarda fiziksel aktivite ve spor etkinliklerine katılımın artırılması için öncelikli olarak çocuklarda spora katılımın etkileyen sosyal ve çevresel unsurların iyi bilinmesi gerekmektedir (Trost ve Loprinzi, 2011, 171). Bu nedenle yapılan araştırmaların çocuklarda fiziksel etkinliklere katılımı etkileyen, sosyal, çevresel ve demografik değişkenler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Brockman vd., 2009). Çocuklarda spor ve serbest zaman etkinliklerine katılımı etkileyen demografik değişkenlerin başında aile gelmektedir (Thompson vd., 2005, 421; Beets vd., 2010, 621; Wing vd., 2016, 31). Türkiye’de konuya ilişkin yapılan araştırmalarda da aile unsurunun çocukların spora yönelmesinde önemli bir yere sahip olduğu belirtilmektedir (Aydoğan vd., 2015, 598).

2.2.1.Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Masia vd., (2013, 861-869) tarafından yapılan araştırmada çocukların spor etkinliklerine katılmalarında ailenin etkisi incelenmiştir. Araştırmaya ilköğretim çağında bulunan çocukların ebeveynleri olan toplam 733 birey katılmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin %55,5’inin çocuklarının düzenli spor yapma alışkanlığı bulunduğunu ifade ettikleri tespit edilmiştir. Çocukların en fazla tercih ettikleri spor dallarının başında yüzme ve futbolun geldiği bulunmuştur. Aynı araştırmada ailelerin büyük bir bölümünün çocuklarının spor yapmalarından memnun oldukları belirlenmiş, ebeveyn görüşlerine göre çocuklarda spora katılımın birçok faydasının olduğu tespit edilmiştir.

Loprinzi ve Trost (2010, 129) tarafından yapılan araştırmada okul öncesi dönemde bulunan çocukların evde fiziksel etkinlikler yapmaları üzerinde ebeveyn tutumlarının etkisi incelenmiştir. Avustralya’da gerçekleştirilen bu araştırmaya toplam 156 ebeveyn dâhil edilmiştir. Ebeveynlerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumları ve fiziksel aktiviteyi desteklemelerine ilişkin verilerin toplanmasında anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda, ebeveynlerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının pozitif yönde olmasının

çocukların ev içi fiziksel etkinliklere katılma durumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Brockman vd., (2009) tarafından yapılan araştırmada 10-11 yaş grubunda bulunan çocuklarda fiziksel aktiviteye katılım üzerinde ailenin sosyo-ekonomik durumunun etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ailelerin çocuklarını fiziksel etkinliklere yönlendirme konusundaki yaklaşımlarının sahip olunan sosyo-ekonomik özelliklere göre bazı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Buna göre, sosyo-ekonomik düzeyi orta ve yüksek olan ailelerin çocuklarını fiziksel aktiviteye yönlendirme konusunda rol model oldukları, çocukları ile ortak etkinliklere katıldıkları ve çocuklarına malzeme desteği sağladıkları bulunmuştur. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan ailelerin ise çocuklarını fiziksel etkinliklere yönlendirme konusunda sadece sözlü telkinlerde bulunabildikleri tespit edilmiştir. Aynı araştırmada, sosyo-ekonomik durumu kötü olan ailelerin çocuklarını fiziksel etkinliklere yönlendirme konusunda önlerindeki en büyük engelin maddiyat olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bois vd., (2005, 381) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerin fiziksel aktiviteye katılımları ve çocuklarının fiziksel aktiviteye katılımları konusundaki algılarının çocuklarda fiziksel aktiviteye katılım üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Diğer bir ifade ile ebeveynlerin rol model olarak çocuklarını fiziksel aktiviteye yönlendirme konusundaki yeterliliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda ebeveynlerin rol model olarak fiziksel aktiviteye katılımlarının doğrudan veya dolaylı olarak çocuklarının da fiziksel aktiviteye yönelmelerine katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Tröst vd. (2003, 277) tarafından yapılan araştırmada, fiziksel aktivite konusundaki ebeveyn tutumlarının çocukların fiziksel etkinliklere yönelmeleri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Toplam 380 çocuğun katıldığı araştırma 7-12 yaş grubunda bulunan çocuklar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çocukların fiziksel aktiviteye yönelmelerinde ebeveyn tutumlarının etkisinin değerlendirilmesi için ebeveynlere anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda ebeveynlerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının hem çocukların fiziksel etkinliklere yönelmelerine hem de fiziksel etkinliklerde kendilerini yeterli görmelerine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Lau ve Leung (2003, 17-18) tarafından yapılan araştırmada çocukların spor ve fiziksel aktiviteye yönelmelerinde aile unsurunun etkileri incelenmiştir. Araştırmaya toplam 748 çocuk (318 erkek, 430 kadın) ve ebeveynleri katılmıştır. Araştırmaya katılan

çocuklar ile ailelerine anket uygulanmış, ailelerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının çocukların fiziksel etkinliklere yönelmelerine hangi düzeyde etki ettiği araştırılmıştır. Araştırmanın sonunda çocukların fiziksel etkinliklere yönelmelerinde ailenin önemli bir belirleyici olduğu tespit edilmiştir.

2.2.2.Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Öztürk vd., (2016, 1) tarafından yapılan araştırmada Gaziantep ilindeki basketbol okullarına çocuklarını gönderen ailelerin sosyal, kültürel, ekonomik yapılarının ve çocuklarını basketbol sporuna yönlendirme nedenlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 92 kadın ve 134 erkek olmak üzere toplam 227 sporcu velisi katılmıştır. Araştırmada velilerin çocuklarını spora yönlendirmedeki temel amaçlarının başında çocukların sorumluluk duygusunun gelişmesi, kötü ve zararlı alışkanlıklardan uzak durmaları, sosyal ilişkilerinin gelişmesi ve okul stresinden uzak durmalarının geldiği tespit edilmiştir.

Elçi ve Ballı (2011, 36-44) tarafından yapılan araştırmada çocuklarını spor ve serbest zaman etkinliklerine yönlendiren ebeveynlerin söz konusu etkinliklere ilişkin görüşlerinin ve beklentilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ebeveyn görüşlerine göre çocukların en çok tercih ettiği serbest zaman etkinliklerinin başında televizyon izleme, müzik dinleme, bilgisayar ve internet ile uğraşma ve dördüncü sırada ise spor yapmanın geldiği tespit edilmiştir. Aynı araştırmada ebeveynlere göre çocukların öncelikli olarak serbest zamanlarında spor yapmaları gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir. Bunun yanında ebeveynlerin %36,9'unun çocuklarının serbest zamanlarında spor yapması gerektiğini düşündükleri, katılımcıların büyük bir bölümü ise spora katılımın çocukları üzerinde olumlu katkıları olacağını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Dinç vd., (2011, 93) tarafından yapılan araştırmada çocukların spora yönelmelerinde ailenin rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya toplam 161 ebeveyn katılmıştır. Araştırmada ailenin spora yönelmede %41,6 düzeyinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Ocak vd., (2011, 13) tarafından yapılan araştırmada Burdur, Eskişehir ve Afyonkarahisar'da ikamet eden ve çocuklarını yaz spor okullarına gönderen ailelerin sosyo-ekonomik durumları ve spordan beklentilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya yaz spor okullarına katılan 279 erkek ve 167 kadın olmak üzere toplam 446 çocuk katılmıştır. Araştırma kapsamında ebeveyn görüşlerinin tespit edilmesine yönelik olarak ebeveynlere anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda erkek ebeveynlerin

%80,6'sının, kadın ebeveynlerin ise %88'inin spora katılımın çocukların fiziksel ve fizyolojik gelişimlerine katkı sağladığını düşündükleri tespit edilmiştir. Erkek ebeveynlerin %27,2'sinin, kadın ebeveynlerin ise %16,2'sinin çocukların yöneldikleri spor dalının seçiminde ebeveynlerin etkili olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Aynı araştırmada erkek ebeveynlerin %24,7'sinin, kadın ebeveynlerin ise %12'sinin çocuklarını maddi kazanç sağlamak için spora yönlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Duman vd., (2010, 205-206) tarafından yapılan araştırmada, futbol spor okuluna devam eden çocukların ailelerinin çocuğunun spora katılımı ile elde ettikleri psikolojik kazanımların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Yaş ortalaması 11.8 ± 2.1 yıl olan çocukların dâhil edildiği araştırmada ebeveyn görüşlerinin tespit edilmesinde "Sporda Ailenin Psikolojik Kazanımları Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda ebeveynlerin çocuklarını spora yönlendirmedeki en önemli amaçlarının çocuklarını kontrol altında tutabilme düşüncesinin olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında ebeveynlerin çocuklarını spora yönlendirerek elde ettikleri psikolojik kazanımların sosyo-ekonomik gelir düzeyine ve eğitim durumuna göre bazı farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Arslan vd., (2010, 33) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim ve ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin spor ve oyun alışkanlıklarının belirlenmesi, bunun yanında öğrencileri spora yönlendiren unsurları tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada erkek öğrencilerin %55'inin, kadın öğrencilerin ise %46'sının spora başlamalarında ailenin önemli bir katkısının olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Özsandıkçı (2010) tarafından yapılan araştırmada anne-babaların çocuklarını yüzme spor okullarına gönderme nedenleri ve çocuklarını spora yönlendirme konusunda karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya yüzme sporuna katılan 6-18 yaş grubu çocukların ebeveynleri olan 517 kişi (267 anne, 250 baba) katılmıştır. Araştırmanın sonunda anne-babaların eğitim ve gelir düzeyinin çocuklarını spora yönlendirmelerinde etkili olduğu, ailelerin spora ilgi duymaları veya düzenli spor yapma alışkanlığı bulunmasının da çocukların spora yönelmelerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Aynı araştırmada spor tesisinin temizlik ve bakımının yetersizliği gibi olumsuzlukların aileleri ve öğrencileri spordan uzaklaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kotan vd., (2009, 49-51) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim çağındaki çocukların spora yönelmelerinde ailenin unsurunun etkileri incelenmiştir. Araştırmaya Sakarya ilinde bulunan ilköğretim okullarında öğrenim görmekte olan 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencileri dahil edilmiş, araştırmaya 24 ilköğretim okulundan 500 sporcu öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonunda, ailede sporcu olma durumunun, ailenin eğitim ve gelir

düzeyinin, çocuğun spor yapması üzerinde etkili olduğu, özellikle ailenin spora ilgisinin çocuğun spor yapmasına yönelik tutumunu olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Pehlivan (2009, 69) tarafından yapılan araştırmada, basketbol spor okuluna devam eden çocukların ebeveynlerinin görüşlerine göre çocuğunu spora göndermedeki beklentilerinin, spora devam eden çocukta gözlediği davranış değişimlerin ve spora devam etmeyi engelleyen unsurların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 140 anne ve 118 baba olmak üzere toplam 225 ebeveyn dâhil edilmiştir. Araştırmanın sonunda ailelerin çocuklarını basketbol spor okuluna göndermedeki ilk üç sıradaki en önemli beklentilerinin “düzenli spor yapma alışkanlığı edinmesi”, “takım ruhu kazanması” ve “sağlığını koruması ve geliştirmesi” beklentilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Kayıkçı (2006) tarafından yapılan araştırmada 7-12 yaş grubunda bulunan çocuklarda ders dışı spor etkinliklerine katılım üzerinde ailenin etkisi incelenmiştir. Araştırmaya ders dışı spor etkinliği olarak futbol, jimnastik, yüzme, tenis ve basketbol sporlarına katılan toplam 324 çocuk katılmıştır. Araştırmanın sonunda anne-babanın eğitim düzeyi ile ailelerin gelir düzeylerinin çocukların spora yönelmelerinde önemli belirleyiciler olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında kız çocukları ile kıyaslandığı zaman erkek çocuklarının spora yönlendirme konusunda anne-babalarından daha fazla destek aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan bu araştırmada görgül (gözleme dayalı) araştırma modellerinden olan “Tarama Tipi Araştırma Modeli” kullanılmıştır. Tarama modeline göre yapılan araştırmalar sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılmakta olup, tarama modeline göre yapılan araştırmalarda büyük kitlelerin araştırmaya konu olan özelliklerinin (yaş, cinsiyet, medeni durum, gelir düzeyi, öğrenim durumu vb.) belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanında tarama modeline göre gerçekleştirilen araştırmalar literatürde hipotezlerin (denenceler) anketler, ölçekler ve istatistiksel analizler kullanılarak sınındığı araştırmalar olarak da bilinmektedir (Can, 2014: 8).

3.2. Evren Ve Örneklem

Yapılan bu araştırmanın evreninin düzenli spor yapma alışkanlığı bulunan çocuğa sahip olan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise 2015-2016 eğitim ve öğretim yılı içerisinde Elazığ, Ankara, Sakarya, Antalya, Muğla illerinde görev yapan, düzenli spor yapan çocuğu sahip toplam 106 beden eğitimi öğretmeninden meydana gelmiştir. Araştırmada örneklem seçiminde tesadüfî örneklem seçim modeli kullanılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Kullanılan anket iki bölümden meydana gelmektedir. Anketin birinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlayan kişisel bilgi formu bulunmaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki görüşlerini belirlemeyi amaçlayan görüş anketi yer almaktadır (Ek-1).

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Veri toplama anketinde yer alan kişisel bilgi formu ile araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin sahip oldukları demografik özelliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Kişisel bilgi formunda toplam 18 soru yer almaktadır. Ankette yer alan kişisel bilgi formunda bulunan sorular uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır.

3.3.2. Spora Yönlendirme Görüş Anketi

Veri toplama aracında yer alan görüş anketinde toplam 10 soru yer almaktadır. Ankette yer alan sorular ile beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki tutum ve görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Görüş anketi üçlü likert türünde olup, ankette yer alan sorular Katılıyorum (1), Kararsızım (2) ve Katılmıyorum (3) şeklinde derecelendirilmektedir. Görüş anketinde yer alan sorular literatür taraması yapılarak ve alanında uzman kişilerin görüşü alınarak hazırlanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama aşamasında yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda veri toplama aracında yer alan anketler örneklem grubunu oluşturan beden eğitimi öğretmenleri ile yüz yüze görüşülerek doldurulmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS 22.0 veri analiz programı kullanılmıştır. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel özelliklerine ve anket sorularına verdikleri yanıtların yüzdelerle dağılımlarının değerlendirilmesinde frekans analizinden yararlanılmıştır.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin görüş anketine verdikleri yanıtların sahip olunan demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasında ki-kare analizinden yararlanılmıştır. Her bir göze (hücre) için hesaplanan teorik frekanslar içinde 5'den küçük olanların yüzdesi 20'den küçükse, Pearson ki-kare testi, eğer 20'den büyükse exact yöntemi kullanılmış olup, çapraz tablolarda sütunlara ait oranlar kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR

4.1.Araştırma Grubunu Oluşturan Beden Eğitimi Öğretmenlerine Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Tablo 2. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin demografik özelliklerine ilişkin yüzdeler dağılımları

Yaş	Frekans	%
30-35 Yaş	6	5,6
36-40 Yaş	31	29,2
41-45 Yaş	27	25,4
46-50 Yaş	15	14,1
51-55 Yaş	17	16,2
56-61 Yaş	10	9,4
Toplam	106	100,0
Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	49	46,2
Erkek	57	53,8
Toplam	106	100,0
Meslek Yılı	Frekans	%
1-10 Yıl	10	9,4
11-20 Yıl	53	50,0
21-30 Yıl	25	23,5
31-40 Yıl	18	16,9
Toplam	106	100,0
Antrenörlük Belgesine Sahip Olma Durumları	Frekans	%
Evet	89	84,0
Hayır	17	16,0
Toplam	106	100,0
Antrenörlük Belgesine Sahip Öğretmenlerin Spor Dalları	Frekans	%
Takım Sporları (Basketbol, Voleybol, Hentbol)	66	62,2
Savunma Sporları (Karate, Teakwondo, Kick Boks)	4	3,8
Raket Sporları (Tenis, Masa Tenisi, Badminton)	3	2,8
Bireysel Sporlar (Yüzme, Güreş, Jimnastik)	7	6,6
Atletizm (Disk, Gülle Atma, Cirit Atma, Koşu)	9	8,4
Antrenörlük Belgesine Sahip Olmayan	17	16,2
Toplam	106	100,0
Aylık Hane Geliri	Frekans	%
2000 TL - 3000 TL arası	10	9,4
3001 TL - 5000 TL arası	51	48,1
5001 TL ve üzeri	45	42,5
Toplam	106	100,0
Ailede Spor Yapan Çocuk Olma Durumu	Frekans	%
Var	60	56,6
Yok	46	43,4
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 6'sı (%5,6) 30-35 yaş aralığında, 21'i (% 29,2) 36-40 yaş aralığında, 27' si (%25,4) 41-45 yaş aralığında, 15'i (14,1) 46-50 yaş aralığında, 17'si (%16,2) 51-55 yaş aralığında, 10'u (%9,4) 56-61 yaş aralığında oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 49'unun (%46,2) kadın, 57'sinin (%53,8) ise erkek beden eğitimi öğretmenlerinden oluştuğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin meslek yıllarına bakıldığında 10'u (%9,4) 1-10 yıl, aralığında 53'ü (%50,0) 11-20 yıl aralığında, 25'i (%23,5) 21-30 yıl aralığında, 18'i (%16,9) 31-40 yıl aralığında çalıştıkları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 89'unun (%84,0) antrenörlük belgesine sahip oldukları, buna karşılık beden eğitimi öğretmenlerinin 17'sinin (%16,0) antrenörlük belgesine sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 66'sının (%74,0) takım sporları, 4'ünün (%4,5) savunma sporları, 3'ünün (%3,4) raket sporları, 7'sinin (%7,9) bireysel sporlar ve 9'unun (%10,1) atletizm dalında antrenörlük belgesine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 10'unun (%9,4) 2000-3000 TL, 51'inin (%48,1) 3001-5000 TL, 45'inin (%42,5) ise 5001 TL ve üzeri gelire sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 60'ının (%56,6) çocuklarının düzenli spor yaptığı, 46'sının ise (%43,4) düzenli spor yapmadığı tespit edilmiştir

Tablo 3. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin daha önce milli sporcu olma durumlarına göre yüzdeler dağılımları

Seçenek	Frekans	%
Evet	20	18,9
Hayır	86	81,1
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 20'si (%18,9) sporculuk yaşamlarında milli oldukları, 86'sı ise (%81,1) ise spor geçmişlerinde milli takım sporcusu olmadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 4. Antrenörlük belgesine sahip olan beden eğitimi öğretmenlerin spor branşlarına göre yüzdeler dağılımları

Spor Dalları	Frekans	%
Takım Sporları (Basketbol, Voleybol, Hentbol)	66	62,2
Savunma Sporları (Karate, Teakwondo, Kick Boks)	4	3,8
Raket Sporları (Tenis, Masa Tenisi, Badminton)	3	2,8
Bireysel Sporlar (Yüzme, Güreş, Jimnastik)	7	6,6
Atletizm (Disk, Gülle Atma, Cirit Atma, Koşu)	9	8,4
Antrenörlük Belgesine Sahip Olmayan	17	16,2
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 66'sı (%62,2) takım sporları, 4'ü (%3,8) dövüş sporları, 3'ü (%2,8) raket sporları, 7'si (%6,6) bireysel sporlar ve 9'u (%8,4) atletizm dalında antrenörlük belgesine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin spora başlama yaşlarına göre yüzdeler dağılımları

Yaş	Frekans	%
6	5	4,7
7	4	3,8
8	4	3,8
9	10	9,4
10	12	11,3
11	7	6,6
12	27	25,5
13	11	10,4
14	9	8,5
15	12	11,3
16	3	2,8
17	1	0,9
18	1	0,9
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 27'sinin (%25,5) 12 yaş, 12'sinin (%11,3) 10 yaş, 12'sinin (%11,3) 15 yaş ve 11'inin (%10,4) 13 yaş döneminde spora başladıkları, diğer yaş gruplarında spora başlayan beden eğitimi öğretmenlerinin oranının düşük düzeyde bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Beden eğitimi öğretmenlerini spora yönlendiren unsurların yüzdelerik dağılımları

Seçenek	Frekans	%
Kendi çabam	60	56,6
Aile yönlendirmesi	11	10,4
Okul (Beden eğitimi öğretmeni vb.)	30	28,3
Diğer	5	4,7
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 60'ının (%56,6) spora kendi çabaları ile başladığı, 11'inin (%10,4) aile yönlendirmesi, 30'unun (%28,3) okul vasıtası ve 5'inin (%4,7) diğer yollarla spora yöneldikleri tespit edilmiştir.

Tablo 7. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin “tamamen sizin tercihiniz olsa yine de spora başlar mıydınız?” sorusuna verdikleri yanıtların yüzdelerik dağılımları

Seçenek	Frekans	%
Evet	105	99,1
Hayır	1	0,9
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin %99,1'inin kendi tercihleri olsa spora tekrar yönelebileceklerini belirttikleri, %0,9'unun ise tamamen kendi tercihi olsa da spora yönelmeyi düşünmediği tespit edilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eşlerinin meslek dallarına ilişkin yüzdelerik dağılımlar

Meslek Dalı	Frekans	%
Beden eğitimi öğretmeni	16	15,1
Serbest meslek	8	7,5
Öğretmen	41	38,7
Memur	30	28,3
Çalışmıyor	11	10,4
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eşlerinin %15,1'inin beden eğitimi öğretmeni, %7,5'inin serbest meslek sahibi, %38,7'sinin öğretmen, %28,3'ünün

memur olduğu, beden eğitimi öğretmenlerinin eşlerinin %10,4'ünün ise çalışmadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eşlerinin spor lisansına sahip olma durumlarına göre yüzdeler dağılımları

Seçenek	Frekans	%
Evet	29	27,4
Hayır	77	72,6
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 29'unun (%27,4) eşinin spor lisansı bulunduğu, 77'sinin (%72,6) ise eşinin spor lisansı olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 10. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eşlerinin geçmiş yıllarda milli sporcu olma durumlarına göre yüzdeler dağılımları

Seçenek	Frekans	%
Evet	5	4,7
Hayır	101	95,3
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 5'inin (%4,7) eşlerinin geçmiş yıllarda milli sporcu oldukları, 101'inin (%95,3) ise eşlerinin geçmiş yıllarda milli sporcu olmadıkları belirlenmiştir.

Tablo 11. Beden eğitimi öğretmenlerinin spor lisansına sahip eşlerinin ilgilendikleri spor dallarına ilişkin yüzdeler dağılımlar

	Frekans	%
Takım Sporları (Basketbol, Voleybol, Hentbol)	19	65,5
Savunma Sporları (Karate, Teakwondo, Kick Boks)	3	10,3
Bireysel Sporlar (Yüzme, Güreş, Jimnastik)	4	13,8
Atletizm (Disk, Gülle Atma, Cirit Atma, Koşu)	3	10,3
Toplam	29	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eşlerinin 19'unun (%65,5) takım sporları, 3'ünün (%10,3) savunma sporları, 4'ünün (%13,8) bireysel sporlar ve 3'ünün (%10,3) atletizm ile ilgilendikleri tespit edilmiştir.

Tablo 12. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre yüzdeler dağılımları

Çocuk Sayısı	Frekans	%
1	76	71,7
2	24	22,6
3	6	5,7
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 76'sının (%71,7) düzenli spor yapan bir çocuğu bulunduğu, 24'ünün (%22,6) düzenli spor yapan iki çocuğu bulunduğu, bunun yanında beden eğitimi öğretmenlerinin 6'sının (%5,7) düzenli spor yapan üç çocuk sahibi olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora teşvik eden unsurlara ilişkin yüzdeler dağılımları

Spora Teşvik Eden Unsur	Frekans	%
Ebeveyn Yönlendirmesi	93	87,7
Diğer	13	12,3
Toplam	106	100,0

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarının 93'ünün (%87,7) ebeveyn yönlendirmesi sonucunda spora yöneldikleri, 11'inin (%12,3) ise diğer unsurlara bağlı olarak spora yöneldikleri tespit edilmiştir.

Tablo 14. Beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki görüşlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Görüşler	Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Gelecek kaygısı taşımamın, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır.	49	46,2	6	5,7	51	48,1
Mesleğimi sevmemin, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır.	90	84,9	3	2,8	13	12,3
Akademik başarısızlık endişemin, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır.	25	23,6	12	11,3	69	65,1
Aktif spor hayatında yaşadığım sakatlanmaların, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır.	14	13,2	7	6,6	85	80,2
Çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda maddi durumumun etkisi vardır.	34	32,1	7	6,6	65	61,3
Üniversiteye girerken yaşadığım sıkıntıların, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır.	23	21,7	8	7,5	75	70,8
Spor yaparken oluşabilecek sakatlanma vb. nedenlerin, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır.	18	17,0	5	4,7	83	78,3
Daha önce aktif sporcu olmamın, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır.	91	85,8	3	2,8	12	11,3
Çocuğumun/çocuklarımın aktif sporcu olmasını istememin, onları spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır.	85	80,2	3	2,8	18	17,0
İş hayatımın beklentilerimi karşılamamasının, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır.	22	20,8	16	15,1	68	64,2

“Gelecek kaygısı taşımamın, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne beden eğitimi öğretmenlerinin 49’unun (%46,2) katıldığı, 51’inin (%48,1) ise katılmadığı belirlenmiş, elde edilen bu bulgulara göre beden eğitimi öğretmenlerinin bu görüşe katılma konusunda kararsız oldukları tespit edilmiştir. beden eğitimi öğretmenlerinin “Mesleğimi sevmemin, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır”, “Daha önce aktif sporcu olmamın, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” ve “Çocuğumun/çocuklarımın aktif sporcu olmasını istememin, onları spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşlerine yüksek düzeyde katıldıkları belirlenmiştir. Buna karşılık beden eğitimi öğretmenlerinin “Çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda maddi durumumun etkisi vardır”, “Üniversiteye girerken yaşadığım sıkıntıların, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır”, “Spor yaparken oluşabilecek sakatlanma vb. nedenlerin, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” ve “İş hayatımın beklentilerimi karşılamamasının, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır görüşlerine büyük oranda katılmadıkları tespit edilmiştir”

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Araştırmaya katılan öğretmenlerin spora başlamalarında genellikle kendi çabalarının (%56,6) etkili olduğu belirlenmiş, bunu sırasıyla beden eğitimi öğretmeni ve aile yönlendirmesinin takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çocuklarının spora yönelmelerinde ailenin etkisi değerlendirildiği zaman, öğretmen çocuklarının %87,7 gibi büyük bir oranının aile yönlendirmesi ile spora katıldığı belirlenmiştir.

Çocukların spora yönelmelerinde ailenin doğrudan ya da dolaylı olarak etkili olduğu bilinmektedir (Bois vd., 2005, 381). Literatürde yer alan araştırma bulguları değerlendirildiği zaman, çocukların spora yönelmelerinde ailenin büyük bir rolü olduğu, bu kapsamda araştırmaya katılan öğretmen görüşlerinin literatür ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Anderson vd., (2009, 428) tarafından yapılan araştırmada aile ve çocuk etkileşiminin çocukların spora yönelmeleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmış, yaş ortalamaları 9 olan çocuklar ile çocukların ebeveynlerinin dâhil edildiği araştırmanın sonunda pozitif aile çocuk etkileşiminin spora yönelmede önemli bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Arslan vd., (2010, 33) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim ve lise öğrencilerini spora yönlendiren unsurların incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda öğrencilerin %70,1'inin kendi isteği ile spora yöneldiği, öğrencilerin %16,6'sının ise spora yönelmelerinde aile teşvikinin etkili olduğu tespit edilmiştir. Dinç ve diğerleri (2011, 96) tarafından yapılan araştırmada çocukların %58,4'ünün spora kendi isteği ile yöneldiği, %41,6'sının ise aile desteği ile spora yöneldiği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan birçok araştırmada da ailenin spora yönelmede önemli bir belirleyici olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Aslan ve Okumuş, 2003; Bayraktar ve Sunay, 2007, 63; Demirel, 2007, 116; Edwardson ve Gorely, 2010, 522; İmamoğlu, 2009; Kızılkaya, 2009, 57; Lau ve Leung, 2003, 17; Ölçücü vd., 2012, 5; Salar, 2015; Sunay ve Saracaloğlu, 2003, 45; Wing vd., 2016; Yıldırım, 2007; Zecevic vd., 2010).

Aslan ve Okumuş (2003) tarafından yapılan araştırmada tenis sporu ile ilgilenen bireylerin spora yönelmelerinde ailenin önemli bir faktör olduğu tespit edilmiş, bunun yanında tenis sporu ile ilgilenen bireylerin %41,4'ünün içinde buldukları sosyal çevrede spor yapma alışkanlığı bulunan başka insanların olduğu belirlenmiştir. İmamoğlu (2009) tarafından yapılan benzer bir araştırmada tenis sporu ile ilgilenen bireylerin bu spora

yönelmelerine etki eden unsurların incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda yaşanan çevrede spor etkinliklerinin sıklıkla yapılmasının ve yakın çevredeki insanların sporla ilgilenmelerinin spora yönelmede önemli bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Kızılkaya (2009, 56) tarafından yapılan araştırmada ise spora katılan lise öğrencilerinin büyük bir bölümün spora katılım konusunda aile desteği aldıkları tespit edilmiştir. Aynı araştırmada aile içerisinde sporla ilgilenen başka birey bulunmasının da spora katılımı olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Kotan ve diğerleri (2009, 56) tarafından ilköğretim öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada öğrencilerin spora yönelmelerinde aile içerisinde spor yapan başka bir kişinin olmasının önemli bir rolü olduğu bulunmuştur. Özsandıkçı (2010) tarafından yapılan araştırmada yüzme sporuna katılan bireylerin bu spor dalına yönelmelerinde aile faktörünün incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda aile içerisinde spor yapan başka birey bulunma durumunun yüzme sporuna yönelmede önemli bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ile literatürde yer alan araştırma sonuçları değerlendirildiği zaman, aile içerisinde veya yaşanan sosyal çevrede spor yapan birey bulunmasının çocukların spora yönelmelerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çocuklarının tercih ettikleri spor dallarının içerisinde takım sporlarının önemli bir yer tuttuğu belirlenmiştir. Öğretmen çocuklarının seçtikleri spor dallarına yönelmelerinde ebeveyn tutumlarının yanında kendi istek ve beklentilerinin de etkili olduğu söylenebilir. Ocak ve diğerleri (2011, 13) tarafından yapılan araştırmada çocuklarını yaz spor okullarına yönlendiren ailelerin sosyo-ekonomik durumlarının ve spordan beklentilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada çocukların yöneldikleri spor dallarının belirlenmesinde aile faktörünün etkisi incelendiği zaman, erkek çocukların yönelecekleri spor dallarının belirlenmesinde aile etkisinin %27,2, kız çocuklarının yönelecekleri spor dallarının belirlenmesinde aile faktörünün etkisinin ise %16,2 olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda beden eğitimi öğretmenlerinin spor yapan çocuklarının da seçtikleri spor dallarına yönelirken aile unsurunun yanında kendi isteklerinin de ön planda olduğu söylenebilir.

“Gelecek kaygısı taşımamın, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne araştırmaya katılan öğretmenlerin %46,2’sinin katıldığı, %48,1’inin ise katılmadığı belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre öğretmenlerin “Gelecek kaygısı taşımamın, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katılma konusunda kararsızlık yaşadıkları görülmektedir. Bu kapsamda beden eğitimi öğretmenlerinin gelecek kaygısı yaşamalarının

çocuklarını spora yönlendirmeye yönelik tutumlarını doğrudan etkileyen bir unsur olmadığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün (%84,9) “Mesleğimi sevmemin, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katıldıkları tespit edilmiştir. Anne ve babalar çocukların spora yönelmelerini farklı biçimlerde etkilerken (Bois vd., 2005, 381), çocukların sporda yönelmelerinde anne-babanın sahip olduğu meslek dalının önemli bir yeri bulunmaktadır. Salar (2015) tarafından yapılan araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelmelerinde baba mesleğinin önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir. Aslan ve Okumuş (2003) tarafından yapılan bir araştırmada tenis sporu ile ilgilenen bireylerde ebeveyn mesleğinin spora yönelmede önemli bir belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Bayraktar ve Sunay (2007, 65) tarafından yapılan araştırmada da beden eğitimi öğretmenlerinin bireyleri spora yönlendirmede etkili bir unsur oldukları belirlenmiştir. Literatürde yer alan araştırma sonuçları ışığında, mesleklerini sevme duygusuna sahip olan beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirmede olumlu tutuma sahip olmalarının literatür ile uyumlu bir sonuç olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün (%65,1) “Akademik başarısızlık endişemin, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katıldıkları tespit edilmiştir. Çocukların ders dışı aktivitelere katılmalarında algıladıkları aile desteğinin büyük bir önemi bulunmaktadır (Anderson vd., 2003, 241). Günümüzde ailelerin büyük bir bölümü spora katılımın akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediğini düşündükleri bilinmektedir. Bu durum ailelerin çocuklarını spora yönlendirme konusunda önemli bir engel teşkil etmektedir (Güven ve Öncü, 2006, 81). Yapılan bir araştırmada çocuklarını spora yönlendiren aile görüşlerine göre spora katılımın önündeki engellerin başında dersler ve çocukların hazırlandıkları sınavlar gelmektedir (Pehlivan, 2009, 69). Bu noktada ailelerin spora yönelme konusunda çocuklarına daha fazla destek olabilmeleri için sporun akademik başarı üzerine etkileri konusunda bilinçlendirilmeleri önemli bir husustur. Literatürde yer alan araştırma bulguları değerlendirildiği zaman, çocuklarını spora yönlendiren ailelerin bu konudaki bilinç düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Dinç ve diğerleri (2011, 97) tarafından yapılan araştırmada çocuklarını spora yönlendiren ailelerin %91,3’nün spora katılımın çocukların ders başarılarını olumlu yönde etkilediğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün (%80,2) “Aktif spor hayatında yaşadığım sakatlanmaların, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme

tutumumda etkisi vardır” görüşüne katılmadıkları tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde çocuklarını spora yönlendiren ailelerin çocuklarının katıldıkları spor etkinliklerinde sakatlanma olasılıklarının düşük olduğunu düşünmelerinin yattığı söylenebilir. Literatürde yer alan araştırma bulgularının da bu görüşü desteklediği görülmektedir. Dinç ve diğerleri (2011, 97) tarafından yapılan araştırmada çocukların spora yönelmelerinde ebeveyn görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda çocuklarını spora yönlendiren ailelerin %93,8’inin çocuklarının spor yaptıkları alanların güvenli olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Bu araştırma bulgusunun bizim çalışma bulgularımız ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün (%61,3) “Çocuğumu/çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda maddi durumumun etkisi vardır” görüşüne katılmadıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre çocukların spora yönelmelerinde maddi yapının önemli bir yere sahip olmamasının temelinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki açıdan benzer gelir düzeyine sahip olmalarının ve çocuklarını spora yönlendirme konusunda ekonomik açıdan fazla sorun yaşamamalarının yattığı düşünülebilir. Araştırmada elde edilen bu sonucun aksine literatürde yer alan araştırma bulguları sosyo-ekonomik unsurların spora yönelmede önemli bir yordayıcı olduğunu ortaya koymaktadır (Yücel vd., 2015; Kayıkçı, 2006; Kotan vd., 2009: 55; Özsandıkçı, 2010). Brockman ve diğerleri (2009, 253) tarafından yapılan araştırmada çocukların spora yönelmelerinde ailenin sahip olduğu sosyo-ekonomik özelliklerin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda sosyo-ekonomik durumu ne olursa olsun ailelerin çocuklarını spora yönlendirme konusunda istekli oldukları belirlenmiştir. Buna karşılık sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarını spora yönlendirmede sadece sözlü telkinlerde buldukları, buna karşılık sosyo-ekonomik durumu orta ve yüksek olan ailelerin ise çocuklarını spora yönlendirirken hem maddi destek hem de malzeme desteği sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Demirel (2007, 114) tarafından yapılan araştırmada kitle sporunun yayılmasında sosyo-ekonomik unsurların etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda katılımcıların %49,2’sinin spor dalı seçiminde ekonomik unsurların etkili olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Kızılkaya (2009, 49) tarafından lise öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada lise öğrencilerinin sosyo-ekonomik düzeyleri arttıkça spora katılım sıklıklarının da artış gösterdiği belirlenmiştir.

Güven ve Öncü (2006, 86) tarafından yapılan araştırmada da spora katılım sürecinde sosyo-ekonomik unsurların önemli bir rolü olduğu vurgulanmıştır. Özellikle

çocukların tercih edecekleri spor dallarının belirlenmesinde ekonomik yapının önemli bir belirleyici olduğu, bu kapsamda tenis, kayak gibi sporlara yönelmenin ciddi maddi yük getireceği, futbol ve atletizm gibi sporlara ise sosyo-ekonomik yapısı düşük olan aile çocuklarının da yönelebileceği belirtilmiştir. Literatürde yer alan deneysel araştırma bulgularının da bu görüşü desteklediği görülmektedir. İmamoğlu (2009) tarafından yapılan çalışmada tenis sporu ile ilgilenen bireylerin sahip oldukları sosyo-ekonomik özellikler incelenmiş, çalışmanın sonunda tenis sporu ile ilgilenen bireylerin orta ve üst seviye gelir grubunda buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün (%70,8) “Üniversiteye girerken yaşadığım sıkıntıların, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katılmadıkları tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında üniversite hayatına başladıkları dönem ile kıyaslandığı zaman beden eğitimi öğretmenlerinin sosyo-ekonomik açıdan daha rahat konumda olmalarının etkili olduğu düşünülebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün (%78,3) “Spor yaparken oluşabilecek sakatlanma vb. nedenlerin, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katılmadıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre, çocuklarını spora yönlendiren beden eğitimi öğretmenlerinin spora katılım sürecinde ortaya çıkabilecek sakatlanma vb. olumsuzlukları önemli ölçüde dikkate almadıkları söylenebilir.

Aileleri çocuklarını spora yönlendirme konusunda engelleyen unsurların içerisinde çocukların spor yaparken sakatlanma olasılıkları önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü beden eğitimi ve spor etkinlikleri yaralanma, sakatlanma ya da hastalıklar ile sonuçlanabilecek bazı olumsuzlukları da içinde barındırmaktadır. Bu nedenle ebeveynlerin çoğu sakatlanma riskini göz önünde bulundurdukları için çocuklarını spora yönlendirmekten kaçınılmaktadırlar (Güven ve Öncü, 2006, 81). Ancak yapılan bu çalışmada katılımcıların çocuklarını spora yönlendirirken sakatlanma riskini fazla önemsememelerinin temelinde sporun içinden gelmelerinin, sakatlıkların sporun doğasında var olduğunu düşünmelerinin ve meslekleri bakımından sporla iç içe olmalarının etkili olduğu düşünülebilir. Literatürde yer alan çalışmalarda da beden eğitimi öğretmenlerinin çocukların spora yönelmelerinde etkin rol oynadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Topal, 2016; Bayraktar ve Sunay, 2007).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün (%85,8) “Daha önce aktif sporcu olmamın, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katıldıkları tespit edilmiştir. Çocukların spora yönelmelerinde kendi isteklerinin

yanında ailenin de çocuklarını spora yönlendirme konusunda istekli olmasının büyük bir önemi bulunmaktadır (Dinç vd., 2011, 93). Bu nedenle çocukların spora yönelmelerinde ailenin olumlu bir tutum sergilemesi önemli bir husustur. Ailelerin çocuklarını spora yönlendirme konusunda olumlu tutumlara sahip olmaları için öncelikli olarak kendilerinin spora yönelik yaklaşımlarının olumlu olması gerekmektedir. Bu kapsamda araştırmaya katılan öğretmenlerin geçmiş yaşamlarında sporla aktif olarak ilgilenmelerinin hem spora yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerine hem de çocuklarını spora yönlendirme konusunda istekli olmalarına katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün (%80,2) “Çocuğumun/çocuklarımın aktif sporcu olmasını istememin, onları spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katıldıkları tespit edilmiştir. Bilindiği gibi çocukların ve gençlerin spora yönelmelerinde aile tarafından sağlanan sosyal destek önemli bir belirleyicidir (Beets vd., 2010, 621; Hünük vd., 2013, 3). Bu kapsamda çocuklarının aktif olarak spor yapmalarını isteyen ailelerin çocuklarını spora yönlendirmede olumlu tutum içinde bulunmaları oldukça önemlidir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Çocuğumun/çocuklarımın aktif sporcu olmasını istememin, onları spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katılma düzeylerinin yüksek olması çocuklarını spora yönlendirme konusunda istekli olduklarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün (%64,2) “İş hayatımın beklentilerimi karşılamamasının, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katılmadıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre, beden eğitimi öğretmenlerinin iş hayatından beklentilerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki tutumlarını önemli ölçüde etkilemediği görülmüştür.

Sonuç olarak, literatürde yer alan araştırma bulguları ile yapılan bu araştırmada elde edilen sonuçlar değerlendirildiği zaman çocukların spora yönelmelerinde aile unsurunun önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir bölümünün aktif ve lisanslı olarak spor yapmalarının da bunun bir göstergesi olduğu söylenebilir. İlköğretim ve lise döneminde bulunan çocuklarda aile faktörünün yanında beden eğitimi öğretmenlerinin de çocukların spora yönelmelerinde aktif rol oynadıkları bilinmektedir. Bu kapsamda beden eğitimi öğretmenlerinin kendi çocuklarını spora yönlendirme konusunda istekli ve olumlu tutumlara sahip olmalarının beklenen bir durum olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin “Gelecek kaygısı taşımamın, çocuğumu/ çocuklarımı spora yönlendirme tutumumda etkisi vardır” görüşüne katılma

konusunda kararsız oldukları tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki açıdan gelecek kaygısı taşıma düzeylerinin düşük olmasının yattığı düşünülmüştür.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusunda olumlu tutuma sahip olmalarında mesleklerini sevmelerinin önemli bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki açıdan sürekli olarak spor ile iç içe oldukları ve mesleklerini sevdikleri göz önünde bulundurulduğu zaman çocuklarını spora yönlendirme konusunda olumlu tutuma sahip olmalarının beklenen bir durum olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin sporculuk yaşamlarındaki sakatlık deneyimlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki tutumlarını etkilemediği belirlenmiştir. Bilindiği gibi spor etkinlikleri içerisinde sakatlıklar her zaman karşılaşılabilen, sporcuların hayatlarını olumsuz yönde etkileyen, bazen de bireyin hayati açıdan büyük problemlerle karşılaşmasına zemin hazırlayan olgulardır. Buna karşılık beden eğitimi öğretmenlerinin yaşadıkları spor sakatlıklarının çocuklarını spora yönlendirme konusundaki tutumlarını etkilemesinin temelinde çocuklarını yönlendirdikleri spor dallarını güvenli bulmalarının etkili olabileceği düşünülmüştür.

Beden eğitimi öğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirirken maddi durumlarını fazla önemsemedikleri, sahip oldukları maddi durumun çocuklarını spora yönlendirme konusundaki tutumlarını etkilemediği belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bu bulguların aksine literatürde yer alan araştırmalarda ailelerin sosyo-ekonomik durumlarının çocuklarını spora yönlendirme konusunda önemli bir belirleyici olduğu, bu kapsamda gelir düzeyi arttıkça ailelerin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki tutumlarının da olumlu yönde geliştiği tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ile literatürde yer alan araştırma bulgularının paralellik göstermemesinin temelinde araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin sosyo-ekonomik yapılarının benzerlik göstermesinin yattığı düşünülmüştür.

Beden eğitimi öğretmenlerinin geçmiş yaşamlarında aktif sporcu olmalarının ve çocuklarının aktif sporcu olmalarını istemelerinin çocuklarını spora yönlendirmeye ilişkin tutumlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde beden eğitimi öğretmenlerinin sporun faydaları hakkında bilinçli olmalarının yattığı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin birinci çocuklarını yönlendirdikleri spor dalları ile kendi ilgilendikleri spor dalları arasında anlamlı bir ilişki

olduğu belirlenmiş, elde edilen bu sonuca göre beden eğitimi ğretmenlerinin ilgilendikleri branşların birinci çocuklarının spor tercihleri üzerinde önemli bir belirleyici olduğu dşnlmştir.

5.2. neriler

Araştırmada elde edilen bulgular ve literatürde yer alan benzer araştırma sonuçları dikkate alınarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

1. Beden eğitimi ğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki görüşlerinin daha ayrıntılı incelenmesi ve daha geniş kapsamlı araştırma bulgularına ulaşılabilmesi için daha geniş örneklem grupları ile yeni araştırmalar yapılabilir.

2. Beden eğitimi ğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirme konusundaki görüş ve tutumlarını olumsuz yönde etkileyen unsurların belirlenmesine yönelik araştırmalar yapılabilir.

3. Çocukların spora yönelmelerinde yaşanılan çevredeki sportif tesis ve imknların büyük bir önemi olduğu bilinmekle beraber, her yerleşim yerinin sahip olduğu sportif tesis ve olanaklar birbirinden farklıdır. Bu kapsamda farklı coğrafi bölgelerde görev yapmakta olan beden eğitimi ğretmenlerinin çocuklarını spora yönlendirmeye yönelik tutumlarını etkileyen unsurların incelendiği araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abbott, B. D. & Barber, B. L. (2011). Differences in functional and aesthetic body image between sedentary girls and girls involved in sports and physical activity: Does sport type make a difference? *Psychology of Sport and Exercise*, 12, 333-342.
- Açak, M. (20016). *Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ağaoğlu, S.A., Taşmektepligil, Y., Aksoy, Y. ve Hazar, F. (2008). Yaz spor okullarına katılan gençlerin yaş gruplarına göre fiziksel ve teknik gelişimlerinin analizi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 159-166.
- Aksoydan, E. ve Çakır, N. (2011). Adölesanların beslenme alışkanlıkları, fiziksel aktivite düzeyleri ve vücut kitle indekslerinin değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 53, 264-270.
- Alkan, A., Eker, H., Hallıoğlu, O., Çıtırık, D., Parlak, E. ve Demetgül, H. (2013). Obez ve spor yapan çocuklarda kalp hızı değişkenliğinin karşılaştırılması. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1), 8-13.
- Anderson, C.B., Hughes, S. O. & Fuemmeler, B. F. (2009). Parent-child attitude congruence on type and intensity of physical activity: testing multiple mediators of sedentary behavior in older children. *Health Psychology*, 28(4), 428-438.
- Anderson, J. C., Funk, J. B., Elliot, R. & Smith, P. G. (2003). Parental support and pressure and children's extracurricular activities: relationships with amount of involvement and affective experience of participation. *Applied Developmental Psychology*, 241-257.
- Arabacı, R. ve Çankaya, C. (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel aktivite düzeylerinin araştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 1-15.
- Ardahan, F. ve Lapa, T. Y. (2011). Açık alan rekreasyonu: bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.
- Armstrong, S. & Oomen-Early, J. (2009). Social connectedness, self-esteem, and depression symptomatology among collegiate athletes versus nonathletes. *Journal of American College Health*, 57(5), 521-526.
- Arslab, C., Yücel, A. S. ve Güllü, M. (2010). İlköğretim ve ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin spor ve oyun alışkanlıklarının incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(1), 28-46.

- Aslan, M. F. ve Okumuş, Y. (2003). Tenis ile ilgilenen sporcuların sosyo ekonomik özellikleri. *Raket Sporları Sempozyumu*. 31 Ekim-01 Kasım 2003, Kocaeli.
- Aydoğan, Y., Özyürek, A. ve Akduman, G. G. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının spora ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 4, 595-607.
- Babiss, L. A. & Gangwisch, J. E. (2009). Sports participation as a protective factor against depression and suicidal ideation in adolescents as mediated by self-esteem and social support. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 30(5), 376-384.
- Bailey, R. (2006). Physical education and sport in schools: A Review of benefits and outcomes. *Journal of School Health*, 76(8), 397-401.
- Bal, E. (2010). *İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Dersinin Yapılmasında Karşılaşılan Yetersizliklerin Giderilmesinde Yönetici ve Öğretmenlerin Rolü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Yeditepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Baxter-Jones, A. D. G. & Maffulli, N. (2003). Parental influence in sport participation in elite young athletes. *J Sports Med Phys Fitness*, 43, 250-255.
- Bayraktar, B. ve Sunay, H. (2007). Türkiye’de elit bayan ve erkek voleybolcuların spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 63-72.
- Beets, M. W., Cardinal, B. J. & Alderman, B. L. (2010). Parental social support and the physical activity-related behaviors of youth: A Review. *Health Education & Behavior*, 37(5), 621-644.
- Bilir, P., Ay, Ü. ve Gürbüz, T. Ç. (2003). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında örgüt kültürü. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 117-128.
- Bois, J. E., Sarrazin, P. G., Brustad, R. J., Trouilloud, D. O. & Cury, F. (2005). Elementary schoolchildren’s perceived competence and physical activity involvement: the influence of parents’ role modelling behaviours and perceptions of their child’s competence. *Psychology of Sport and Exercise*, 6, 381-397.
- Brockman, R., Jago, R., Fox, K. R., Thompson, J. L., Cartwright, K. & Page, A. S. (2009). "Get off the sofa and go and play": Family and socioeconomic influences on the physical activity of 10–11 year old children. *BMC Public Health*, DOI: 10.1186/1471-2458-9-253.
- Bulut, S. (2013). Sağlıkta sosyal bir belirleyici; fiziksel aktivite. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, 70(4), 205-214.

- Can, A. (2014). *SPSS İle bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Casey, M., Harvey, J., Telford, A., Eime, R., Mooney, A. & Payne, W. (2016). Patterns of time use among regional and rural adolescent girls: Associations with correlates of physical activity and health-related quality of life. *Journal of Science and Medicine in Sport*, in press, <http://dx.doi.org/10.1016/j.jsams.2016.02.004>.
- Çamur, C. (2013). *İşitme Engelli Öğrencilerden Sportif Müsabakalarda Mücadele Edenler İle Etmeyenlerin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çoban, B. ve Ünveren, A. (2007). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Oğuzhan Zirek (Editör). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çolakoğlu, F. F. ve Karacan, S. (2006). Genç bayanlar ile orta yaş bayanlarda aerobik egzersizin bazı fizyolojik parametrelere etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 277-284.
- Çöndü, A. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Daniels, E. & Leaper, C. (2006). A Longitudinal investigation of sport participation, peer acceptance, and self-esteem among adolescent girls and boys. *Sex Roles*, 55, 875-880.
- Deli, E., Bakle, I. & Zachopoulou, E. (2006). Implementing intervention movement programs for kindergarten children. *Journal of Early Childhood Research*, 4(1), 5-18.
- Demirel, E. (2007). *Afyonkarahisar İlindeki Öncelikli Spor Branşlarının Tespiti İle Bu Branşların Seçimine Etki Eden Sebeplerin Araştırılması Ve Kitle Sporunun Yaygınlaşması Açısından Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dumlupınar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- De Jong, N., Paw, M. C. A., De Groot, L. C., Hiddink, G. J. & Van Staveren, W. A. (2000). Dietary supplements and physical exercise affecting bone and body composition in frail elderly persons. *American Journal of Public Health*, 90(6), 947-954.
- Demirhan, G., Bulca, Y., Saçlı, F. ve Kangalgil, M. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 57-68.

- De Moor, M. H. M., Beem, A. L., Stubbe, J. H., Boomsma, D. I. & De Geus, E. J. C. (2006). Regular exercise, anxiety, depression and personality: a Population-based study. *Preventive Medicine*, 42(4), 273-279.
- Dever, A. (2010). *Spor sosyolojisi*. İstanbul: Başlık Yayınları.
- Dinç, Z. F., Uluöz, E. ve Sevimli, D. (2011). Ailelerin çocuklarını spor ve fiziksel aktiviteye yönlendirmelerine ilişkin görüşleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(2), 93-102.
- Dishman, R. K., Hales, D. P., Pfeiffer, K. A., Felton, G. A., Saunders, R., Ward, D. S., Dowda, M. & Pate, R. R. (2006). Physical self-concept and self-esteem mediate cross-sectional relations of physical activity and sport participation with depression symptoms among adolescent girls. *Health Psychology*, 25(3), 396-407.
- Donaldson, S. J. & Ronan, K. R. (2006). The effects of sports participation on young adolescents' emotional well-being. *Adolescence*, 41(162), 369-389.
- Duda, J. L., Williams, G. C., Ntoumanis, N., Daley, A., Eves, F. F., Mutrie, N., Rouse, P.C., Lodhia, R., Blamey, R.V. & Jolly, K. (2014). Effects of a standard provision versus an autonomy supportive exercise referral programme on physical activity, quality of life and well-being indicators: a cluster randomised controlled trial. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 11(10), DOI: 10.1186/1479-5868-11-10.
- Duman, S. ve Kuru, E. (2010). Spor yapan ve spor yapmayan türk öğrencilerin kişisel uyum düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 18-26.
- Duman, S., Lök, S., Şirin, E. F. ve Fişekçioğlu, İ. B. (2010). Spora katılan çocuklara yönelik ailelerin psikolojik kazanımları. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12(3), 204-208.
- Dunn, A. L., Trivedi, M. H., Kampert, J. B., Clark, C. G. & Chambliss, H. O. (2005). Exercise treatment for depression: Efficacy and dose response. *American Journal of Preventive Medicine*, 28(1), 1-8.
- Dursun, S. ve Karagün, E. (2012). Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi: kocaeli üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu son sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 93-112.

- Dwyer, J.J.M., Allison, K. R., Golderberg, E. R., Fein, A. J., Yoshida, K. K. & Boutilier, M. A. (2006). Adolescent girls' perceived barriers to participation in physical activity. *Adolescence*, 41(161), 75-89.
- Edwardson, C. L. & Gorely, T. (2010). Parental influences on different types and intensities of physical activity in youth: A systematic review. *Psychology of Sport and Exercise*, 11, 522-535.
- Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J. & Payne, W. R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 10(98), 1-21.
- Elçi, G. ve Ballı, Ö. M. (2011). Ebeveynlerin çocuklarının serbest zaman aktiviteleri ve spora katılımlarıyla ilgili görüş ve beklentileri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 36-46.
- Englund, U., Littbrand, H., Sondell, A., Pettersson, U. & Bucht, G. (2005). A 1-year combined weight-bearing training program is beneficial for bone mineral density and neuromuscular function in older women. *Osteoporosis International*, 16(9), 1117-1123.
- Eraslan, M. ve Hekim, M. (2015). Yaşlı bireylerde fiziksel aktiviteye katılımın psikolojik ve fonksiyonel özellikler üzerine etkilerinin incelenmesi. *VIII. Ulusal Yaşlılık Kongresi*, 16-18 Nisan 2015, Denizli.
- Filiz, Z. (2010). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinde spora katılımın değerlendirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 192-203.
- Gezer, E. D. (2010). *Farklı Spor Branşlarındaki Sporcuların Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökhan, İl., Kürkçü, R., Devecioğlu, S. ve Aysan, H.A. (2011). Yüzme egzersizinin solunum fonksiyonları, kan basıncı ve vücut kompozisyonu üzerine etkisi. *Klinik ve Deneysel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 35-41.
- Güllü, M. ve Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 138-151.

- Güven, Ö. ve Öncü, E. (2006). Beden eğitimi ve spora katılımında aile faktörü. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 3(10), 81-90.
- Hamer, M. & Chida, Y. (2009). Physical activity and risk of neurodegenerative disease: A Systematic review of prospective evidence. *Psychological Medicine*, 39(1), 3-11.
- Hassmen, P., Koivula, N. & Uutela, A. (2000). Physical exercise and psychological well-being: A Population study in Finland. *Preventive Medicine*, 30, 17-25.
- Heidemann, M., Mølgaard, C., Husby, S., Schou, A.J., Klakk, H., Møller, N.C., Holst, R. & Wedderkopp, N., (2013). The intensity of physical activity influences bone mineral accrual in childhood: The childhood health, activity and motor performance school (the CHAMPS) study. Denmark, *BMC Pediatrics*, 13(32), 1-9.
- Hekim, M. (2015). Çocuk gelişimi ve eğitiminde beden eğitimi derslerinin yeri ve önemi. *VII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 21-23 Mayıs 2015, Muğla.
- Hekim, M. ve Eraslan, M. (2015). Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin rekreatif tercihlerinin incelenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi örneği). *III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, 5-7 Kasım 2015, Eskişehir.
- Hekim, M. ve Hekim, T. (2015). Yaşlı bireylerde fiziksel aktiviteye katılımın fiziksel uygunluk unsurları ile vücut bileşenleri üzerine etkilerinin incelenmesi. *VIII. Ulusal Yaşlılık Kongresi*, 16-18 Nisan 2015, Denizli.
- Hekim, M. ve Yüksel, Y. (2015). Kırsal kesimde yaşayan ortaokul öğrencilerinin rekreatif tercihlerinin göre incelenmesi (Ağlasun İlçesi örneği). *III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, 5-7 Kasım 2015, Eskişehir.
- Heper, E. (2012). *Spor bilimleri ile ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişimi*. (Editör: Hayri Ertan). Birinci Baskı. Açık Öğretim Fakültesi Yayınları. Eskişehir.
- Hergüner, G., Arslan, S. ve DüNDAR, H. (2002). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi dersini algılama düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 44-58.
- Hill, A. M., Buckley, Jonathan D., Murphy, Karen J. & Howe, P. R. C. (2007). Combining fish- oil supplement swith regular aerobic exercise improves body composition and cardiovascular disease risk factors. *Am J Clin Nutr.*, 85, 1267-1274.
- Hünük, D. (2006). *Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti Ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Hünük, D., Özdemir, R.A., Yıldırım, G. ve Aşçı, H. (2013). 6. - 8. Sınıf öğrencilerinin fiziksel aktiviteye katılımında algıladıkları sosyal desteğin rolü. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 3-18
- İlhan, L. (2008). Eğitilebilir zihinsel engelli çocuklarda beden eğitimi ve sporun sosyalleşme düzeylerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 315-324.
- İmamoğlu, R. (2009). *Samsun İli'nde Tenis Sporuna İle Uğraşanların Bu Sporun Seçme Sebeplerinin Araştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dumlupınar Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişimi*. 5. Baskı. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Jago, R., Fox, K. R., Page, A. S., Brockman, R. & Thompson, J. L. (2010). Parent and child physical activity and sedentary time: do active parents foster active children?. *BMC Public Health*, DOI: 10.1186/1471-2458-10-194.
- Jessup, J. V., Horne, C., Vishen, R. K. & Wheeler, D. (2003). Effects of exercise on bone density, balance, and self-efficacy in older women. *Biological Research for Nursing*, 4(3), 171-180.
- Kamio, M., Kawase, K., Nogi, H., Uchida, K. & Takeyama, H. (2015). Abstract P2-12-14: The effect of low intensity exercise for mental status and quality of life of Japanese early breast cancer patients. *Cancer Research*, 75(9 Supplement), 2-12.
- Kayıkçı, N. (2006). *7-12 Yaş Grubu Çocukların Sportif Etkinliklerinde Ailelerinin Destek ve Baskıları İle Bunun Çocuk Üzerindeki Etkileri (Ankara İli Örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kazak, Ö.O. (2007). *9-14 Yaşındaki Çocukların Spora Katılım Nedenlerinin Değerlendirilmesi (Kütahya İli Örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Kavas, E. (2013). Demografik değişkenlere göre dini tutum. *Akademik Bakış Dergisi*, 38, 1-20.
- Kelley, G. A. & Kelley, K.S. (2006). Effects of aerobic exercise on c-reactive protein, body composition, and maximum oxygen consumption in adults: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Metabolism Clinical and Experimental*, 55, 1500-1507.

- Kırcı, G., Gültekin, O. ve Vatansever, Ş. (2003). Tenisçilerin, atletlerin ve sedanterlerin somatotip ve vücut yağ yüzdelerinin karşılaştırılması. *Raket Sporları Sempozyumu*, 31 Ekim-01 Kasım, Kocaeli.
- Kızılkaya, A. (2009). *Lise Öğrencilerinin Spora Katılımında Ailenin Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Mersin Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Koçak, F. Ü. ve Özkan, F. (2010). Yaşlılarda fiziksel aktivite düzeyi ve yaşam kalitesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 2(1), 46-54.
- Korkmaz, N. H. (2010). Uludağ üniversitesi öğrencilerinin spor yapma ve beslenme alışkanlıklarının incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 399-413.
- Korpelainen, R., Keinänen-Kiukaanniemi, S., Heikkinen, J., Väänänen, K. & Korpelainen, J. (2006). Effect of impact exercise on bone mineral density in elderly women with low BMD: a population-based randomized controlled 30-month intervention. *Osteoporosis International*, 17, 109-118.
- Kotan, Ç., Hergüner, G. ve Yaman, Ç. (2009). İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (Sakarya il örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 49-58.
- Küçük, V. ve Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.
- Lampinen, P., Heikkinen, R. L. & Ruoppila, I. (2000). Changes in intensity of physical exercise as predictors of depressive symptoms among older adults: An eight-year follow-up. *Preventive Medicine*, 30(5), 371-380.
- Patrick, W. C. & Leung, B. W. (2003). Parental influences towards Chinese children's physical activity participation. *Educational Research Journal*, 18(1), 17-40.
- Loprinzi, P. D. & Trost, S. G. (2010). Parental influences on physical activity behavior in preschool children. *Preventive Medicine*, 50, 129-133.
- Masia, J. R., Plaza, D. M., Gonzalez, V. H., Deltell, C. J. & Rodriguez, J. C. (2013). Parental attitudes towards extracurricular physical and sports activity in school-age children. *Journal of Human Sport & Exercise*, 8(3), 861-876.
- Mengütay, S. (2005). *Çocuklarda hareket gelişimi ve spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

- Michaëlsson, K., Olofsson, H., Jensevik, K., Larsson, S., Mallmin, H., Berglund, L., Vessby, B. & Melhus, H. (2007). Leisure physical activity and the risk of fracture in men. *PLoS Med*, 4(6), 1094-1100.
- Michaud, P.A., Jeannin, A. & Suris, J. C. (2006). Correlates of extracurricular sport participation among Swiss adolescents. *Eur J Pediatr.*, 165, 546-555.
- Mirzeoğlu, D., Aktağ, I. ve Boşnak, M. (2007). Beden eğitimi öğretmeni, öğretmen adayı ve beden eğitimi ve spor yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının mesleki yeterlik duygusunun karşılaştırılması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 18(3), 109-125.
- Moore, M. J. & Chudley, E. (2005). Sport and physical activity participation and substance use among adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 36(6), 486-493.
- Mota, J., Almeida, M., Santos, P. & Riberio, J. C. (2005). Perceived Neighborhood Environments and physical activity in adolescents. *Preventive Medicine*, 41, 634-836.
- Muir, J. M., Ye, C., Bhandari, M., Adachi, J. D. & Thabane, L. (2013). The effect of regular physical activity on bone mineral density in post-menopausal women aged 75 and over: a retrospective analysis from the Canadian multicentre osteoporosis study. *BMC Musculoskeletal Disorders*, 14(253), 1-9.
- Nebioğlu, D. (2006). *Beden eğitimi dersi genel esasları ve planlaması denetimi*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ocak, Y., Keskin, V., Tortop, Y. ve Gölünük, S. (2011). Çocuklarını yaz spor okullarına gönderen ailelerin sosyo-ekonomik durumları ve beklentileri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 13-22.
- Ölçücü, B., Erdil, G., Bostancı, Ö., Canikli, A. ve Aybek, A. (2012). Üniversiteler arası tenis müsabakalarına katılan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentileri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 5-12.
- Öncü, E. ve Güven, Ö. (2011). Ana-Babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 28-37.
- Özdiñç, Ö. (2005). Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin sporun ve spora katılımın sosyalleşmeyle ilişkisi üzerine görüşleri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 77-84.
- Özer, K. (2006). *Fiziksel uygunluk*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Özsandıkçı, K. (2010). *Yüzme Sporuna Katılımda Ailenin Etkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Öztürk, F., Efe, M. ve Koparan, Ş. (2007). 14-16 Yaş grubu kızlarda hentbol çalışmalarının sosyal yetkinlik beklentisi ve atılganlık üzerine etkisi. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 18 (4), 147-155.
- Öztürk, H., Akın, A. ve Damar, D. (2016). Velilerin çocuklarını basketbol okullarına gönderme sebeplerinde etkili olan nedenlerin tespiti. *CBÜ Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 1-12.
- Özyürek, A., Özkan, İ., Begde, Z. ve Yavuz, N. F. (2015). Okul öncesi dönemde beden eğitimi ve spor. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3, 479-488.
- Pehlivan, Z. (2009). Spora katılan çocuklara yönelik ailelerin beklentileri, çocuklarda gözlenen davranış değişimleri ve spora katılımın önündeki engeller. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 69-76.
- Polat, G. (2009). *9-12 Yaş Grubu Çocuklarda 12 Haftalık Temel Badminton Eğitimi Antrenmanlarının Motorik Fonksiyonları Ve Reaksiyon Zamanları Üzerine Etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Çukurova Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu M. F. Demirel E. T., Ramazanoğlu M.O. ve Altungül O. (2005). Sporun toplumsal boyutlarının değerlendirilmesi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 153-157.
- Rhodes, E.C., Martin, A.D., Taunton, J.E., Donneley, M., Warren, J. & Elliot, J. (2000). Effects of one year of resistance training on the relation between muscular strength and bone density in elderly women. *British Journal of Sports Medicine*, 34, 18-22.
- Rubenstein, L. Z., Josephson, K. R., Trueblood, P. R., Loy, S., Harker, J. O., Pietruszka, F. M. & Robbins, A. S. (2000). Effects of a group exercise program on strength, mobility, and falls among fall-prone elderly Men. *The Journals of Gerontology Series A: Biological Sciences and Medical Sciences*, 55(6), 317-321.
- Sabiston, C. M., Jewett, R., Ashdown-Franks, G., Belanger, M., Brunet, J., O'Loughlin, E. & O'Loughlin, J. (2016). Number of years of team and individual sport participation during adolescence and depressive symptoms in early adulthood. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 38(1), 105-110.

- Salar, B. (2015). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Sportif Faaliyetlere Katılım Düzeyleri ve Sorunları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Salmon, J., Booth, M. L., Phongsavan, P., Murphy, N. & Timperio, A. (2007). Promoting physical activity participation among children and adolescents. *Epidemiologic Reviews*, 29, 144-159.
- Sarbağ, Ç. ve Aksoy, E. (2011). Üniversite öğrencileri ve çalışanların boş zaman etkinlikleri: Adıyaman örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 10-23.
- Saygın, Ö., Polat, Y. ve Karacabey, K. (2005). Çocuklarda hareket eğitiminin fiziksel uygunluk özelliklerine etkisi. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(3), 205-212.
- Selçuk, T. (2006). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Spor Faaliyetlerine Katılımı Ve Sorunları (Mersin İli Örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Mersin Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Shedd, K. M., Hanson, K. B., AlekeL, D. L., Schiferl, D. J., Hanson, L. N. & Loan, M. D. V. (2007). Quantifying leisure physical activity and its relation to bone density and strength. *Med Sci Sports Exerc*, 39(12), 2189-2198.
- Sheerder, J., Thomis, M., Vanreusel, B., Lefevre, J., Renson, R., Eynde, B. V. & Beunen, G. P. (2006). Sports participation among females from adolescence to adulthood. *International Review For The Sociology of Sport*, 41(3-4), 413-430.
- Snowling, N. J. & Hopkins, W. G. (2006). Effects of different modes of exercise training on glucose control and risk factors for complications in type 2 diabetic patients a meta-analysis. *Diabetes Care*, 29(11), 2518-2527.
- Soyuer, F., Ünalın, D. ve Elmalı, F. (2010). Normal ağırlıklı ve obez üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 862-872.
- Sritara, C., Thakkinstian, A., Ongphiphadhanakul, B., Pornsuriyasak, P., Warodomwicht, D., Akrawichien, T., Vathesatogit, P. & Sritara, P. (2015). Work- and travel-related physical activity and alcohol consumption: Relationship with bone mineral density and calcaneal quantitative ultrasonometry. *Journal of Clinical Densitometry: Assessment & Management of Musculoskeletal Health*, 18 (1), 37-43.
- Ströhle, A. (2009). Physical activity, exercise, depression and anxiety disorders. *Journal of Neural Transmission*, 116, 777-784.

- Sunay, H., Müniroğlu, S. ve Gündüz, N. (2004). Beden eğitimi ve spor öğretmenlik programlarının fiziksel aktiviteye güdüleme etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 101-107.
- Sunay, H. ve Saracaloğlu, A. S. (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelten unsurlar. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48.
- Şahin, M., Yetim, A. Z. ve Çelik, A. (2012). Psikolojik sağlamlığın gelişiminde koruyucu bir faktör olarak spor ve fiziksel aktivite. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 373-380.
- Şenyüzlü, E. (2013). *Üniversite Öğrencilerinde Spora Katılımın Saldırgan Davranışlar Üzerine Etkilerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dumlupınar Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Taliaferro, L. A., Rienzo, B. A. & Donovan, K. A. (2010). Relationships between youth sport participation and selected health risk behaviors from 1999 to 2007. *Journal of School Health*, 80(8), 399-410.
- Tel, M. ve Köksalan, B. (2008). Öğretim üyelerinin spor etkinliklerinin sosyolojik olarak incelenmesi (Doğu Anadolu örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 261-278.
- Thompson, A. M., Rehman, L. A. & Humbert, M. L. (2005). Factors influencing the physically active leisure of children and youth: a qualitative study. *Leisure Sciences*, 27(5), 421-438.
- Topal, D. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Tenis Başlama Nedenleri ve Beklentileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Trost, S. G. & Loprinzi, P. D. (2011). Parental influences on physical activity behavior in children and adolescents: A Brief review. *American Journal of Lifestyle Medicine*, 5(2), 171-181.
- Trost, S. G., Sallis, J. F., Pate, R. R., Freedson, P. S., Taylor, W. C. & Dowda, M. (2003). Evaluating a model of parental influence on youth physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*, 25(4), 277-282.
- Tsai, J. C., Yang, H. Y., Wang, W. H., Hsieh, M. H., Chen, P. T., Kao, C. C., Kao, P. G., Wang, C. H. & Chan, P. (2004). The beneficial effect of regular endurance exercise training on blood pressure and quality of life in patients with hypertension. *Clinical and Experimental Hypertension*, 26(3), 255-265.

- Türkay, İ. K., Dinçer, E. ve Dinçer, Ö. (2014). Bireylerin spor yapma amaçlarının beden kitle indeksi, yaş ve cinsiyete göre incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 2, 255-260.
- Türkoğlu, A. (2005). *109 Soruda öğretmenlik meslek bilgisine giriş*. İstanbul: Kare Yayınları.
- Ullrich-French, S. & Smith, A. L. (2006). Perceptions of relationships with parents and peers in youth sport: Independent and combined prediction of motivational outcomes. *Psychology of Sport and Exercise*, 7, 193-214.
- Ünlü, H. ve Aydos, L. (2007). Öğretmen görüşlerine göre; beden eğitimi derslerinde öğretmenlerin ve öğrencilerin tercih ettikleri öğretim yöntemleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 71-81.
- Wagner, N. & Kirch, W. (2006). Recommendations for the promotion of physical activity in children. *J Public Health*, 14, 71-75.
- Wing, E. K., Bélanger, M. & Brunet, J. (2016). Linking Parental Influences and Youth Participation in Physical Activity In-and Out-of-school: The Mediating Role of Self-efficacy and Enjoyment. *American journal of health behavior*, 40(1), 31-37.
- Woo, J., Hong, A., Lau, E. & Lynn, H. (2007). A randomised controlled trial of Tai Chi and resistance exercise on bone health, muscle strength and balance in community-living elderly people. *Age and ageing*, 36(3), 262-268.
- Wrotniak, B. H., Epstein, L. H., Dorn, J. M., Jones, K. E. & Kondilis, V. A. (2006). The relationship between motor proficiency and physical activity in children. *Pediatrics*, 118(6), 1758-1765.
- Yalçın, U. ve Balcı, V. (2013). 7-14 Yaş arası çocuklarda spora katılımdan sonra okul başarılarında, fiziksel ve sosyal davranışlarında oluşan değişimlerin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 27-33.
- Yaman, T. (2015). *Beden Eğitimi Ve Oyunun Hafif Düzey Zihinsel Engelli Bireylerin Sosyal Beceri Kazanımları Üzerine Etkisinin Araştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Yaprak, P. ve Amman, M. T. (2009). Sporda kadınlar ve sorunları. *Türkiye Kick Boks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 39-49.
- Yeşil, P. ve Altıok, M. (2012). Kardiyovasküler hastalıkların önlenmesi ve kontrolünde fiziksel aktivitenin önemi. *Türk Kardiyoloji Derneği Kardiyovasküler Hemşirelik Dergisi*, 3, 39-48.

- Yetim, A. A. (2005). *Sosyoloji ve spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Yıldırım, S. (2011). *Lisanslı Olarak Takım Spor ve Bireysel Spor Yapan İle Spor Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Abant İzzet Baysal Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yıldırım, Y. (2007). *Türkiye’de Performans Tenisi Yapan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, Y. ve Sunay, H. (2009). Türkiye’de performans tenisi yapan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentileri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), 103-109.
- Yıldız, S. M. ve Özdağ, S.,Yaman, Ç. (2008). Beden eğitimi ve spor eğitimi veren yükseköğretim kurumları ve istihdam durumlarına yönelik öğrenci algılamaları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-10.
- Yücel, A.S., Kılıç, B., Korkmaz, M. ve Göral, K. (2015). Spor yapan çocukların spor tercihleri ve bunu etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 5(14), 20-54.
- Zecevic, C.A., Tremblay, L., Lovsin, T. & Michel, L. (2010). Parental influence on young children’s physical activity. *International Journal of Pediatrics*, doi:10.1155/2010/468526.
- Zorba, E. (2013). *Yaşam boyu spor*. 1. Baskı. Ankara: GSB Yayınları.
- <http://e-ogrenme.iskur.gov.tr/oyscontent/Courses/Course162/index.html> Erişim tarihi: 14.03.2016.
- www.resmigazete.gov.tr Erişim tarihi: 11.03.2016

EKLER

EK 1: Veri Toplama Anketi

Bu çalışma çocuklarınızın düzenli spor yapma durumlarının tespiti amaçlı hazırlanmış bir ankettir. Vereceğiniz bilgiler kesinlikle gizli tutulacak olup, herhangi bir yerde paylaşılmayacaktır. Lütfen hiçbir soruyu atlamadan ve tek seçeneği işaretleyerek sorulara cevap veriniz. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim...

Ahmet NAMLI

- 1) Yaşınız:
- 2) Cinsiyetiniz:
- 3) Meslek yılınız:
- 4) Daha önce milli Sporcu oldunuz mu? Evet Hayır
- 5) Herhangi bir spor branşında Antrenörlük belgesine sahip misiniz? Evet Hayır
- 6) Antrenörlük belgeniz var ise hangi spor branş veya branşlardadır?.....
- 7) Yaptığınız Spor Branşı:.....
- 8) Kaç yaşında spor yapmaya başladınız.....
- 9) Sizi spora yönlendiren etken nedir?
 Kendi çabam Aile yönlendirmesi Okul(Beden Eğitimi Ögt. vb.)
 Diğer.....
- 10) Tamamen sizin tercihiniz olsa yine de spora başlar mıydınız? Evet Hayır
- 11) Eşinizin Mesleği:
- 12) Eşinizin herhangi bir spor branşında lisansı var mı? Evet Hayır
- 13) Eşinizin herhangi bir spor branşında millilik derecesi var mı? Evet Hayır
- 14) Eşinizin Spor Branşı.....
- 15) Sahip olduğunuz çocuk sayısı:.....
- 16) Aylık hane geliriniz 2000- 3000 TL arası 3001- 5000 TL arası
 5001 TL ve üzeri
- 17) Çocuğunuz spor yapıyorsa sizin yönlendirmenizle mi spora başladı? Evet Hayır
- 18) Düzenli Spor Yapan Çocuk Sayımız.....

GÖRÜŞ ANKETİ

1. Gelecek Kaygısı Taşımamın, Çocuğumu/ Çocuklarımı Spora Yönlendirme Tutumumda Etkisi Vardır

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

2. Mesleğimi Sevmemin, Çocuğumu/ Çocuklarımı Spora Yönlendirme Tutumumda Etkisi Vardır

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

3. Akademik Başarısızlık Endişemin, Çocuğumu/ Çocuklarımı Spora Yönlendirme Tutumumda Etkisi Vardır

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

4. Aktif Spor Hayatında Yaşadığım Sakatlanmaların, Çocuğumu/ Çocuklarımı Spora Yönlendirme Tutumumda Etkisi Vardır.

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

5. Çocuğumu/ Çocuklarımı Spora Yönlendirme Tutumumda Maddi Durumumun Etkisi Vardır.

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

6. Üniversiteye Girerken Yaşadığım Sıkıntıların, Çocuğumu/ Çocuklarımı Spora Yönlendirme Tutumumda Etkisi Vardır.

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

7. Spor Yaparken Oluşabilecek Sakatlanma vb. Nedenlerin, Çocuğumu/ Çocuklarımı Spora Yönlendirme Tutumumda Etkisi Vardır.

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

8. Daha Önce Aktif Sporcu Olmamın, Çocuğumu/ Çocuklarımı Spora Yönlendirme Tutumumda Etkisi Vardır.

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

9. Çocuğumun/Çocuklarımın Aktif Sporcu Olmasını İstememin, Onları Spora Yönlendirme Tutumumda Etkisi Vardır.

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

10. İş Hayatımın Beklentilerimi Karşılamamasının, Çocuğumu/ Çocuklarımı Spora Yönlendirme Tutumumda Etkisi Vardır.

Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ahmet Namli

Doğum Yeri ve Tarihi : 1985 - Elazığ

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Fırat Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Emniyet Genel Müdürlüğü

İletişim

E-Posta Adresi : namli_23@hotmail.com

Tarih : 02.09.2016